

63 f.

1868:

1218 - 1250

(34 db.)

51. j.é.

1878. évi Márc. 3-án tartott III. rendes
ülése Egyesítő Könyvének Kivonata.

36^{sz} pont: Tekintvén azon buzgóságot
és szakavatottságot, melyet, Rónay
József rendes és Szalay Ágoston lev.
tagok az archeologiai terén működnek,
Elnök a nevezett akadémiai tagokat
a bizottságnak tagokul ajánlja; a bizottság
ezen új munkások megnyerésénél is
rendesen határozta: Kérését meg a történelmi osztály, miszerint Rónay
József és Szalay Ágoston akadémiai
tagokat az archeologiai bizottsághoz
csatlakoztatni kívánja.

40^{sz} pont: Felolvastatta a Vallás- és
Közoktatási Minisztériumnak f.é. 1858. é.
eln. számú levele, melynek következtében
a bizottság az akadémiai felhatalmazás:
hogy Katiboraty Csaroslav Balogh
úr azon felfegyveredési ügyében, miszerint
Attila sírja feltérzése ügyében Przemysl
városán táján Katiboraty történelmi,
véleményt adjon. — Minthogy semmi
történelmi értes nem ismerünk arra, hogy
Attila Halicsban is megfordult; és
Attila sírját a nevezett mind azon tájban
helyezi, hol halotti helyek előfordulnak;
mivel továbbá figyelmessé az vélemény,
nyelvi igen gyarló közértelemre és
nyelvtudományi hiányokra fekteti; kíméleti,
hogy Przemysl város táján a kirkák
is megvannak, melyek alá a régi sírtal.
csatlakoztatott rejtett; az A alatta, felül
Attila nevet rejtő, halomra, és mi több
az ottan álló falból épült Kajovára hivatkozik, és feltételezi, hogy

1218
1868

Magyarországban oly leveteltnek is
lelenezet, melyek a Hun Király idejében
kelt, sijaik vonatkozó kétségtelen
adatokkal foglalt, hiteles okmányokat
tartalmaznak; mivel végre mind
ezen adatokból Ritűnité, Császár indítván-
nyozó alapos elismeréssel nem bivan,
oly jeleket ajánl tudományos kö-
nyvtári alapul, melyek a regéből
visekven igen sokféle föllékeltek;
az Akadémia Arheologiai Bizottsága nem teheti azt, hogy magán a köz-

lött pontok komolyabb megvitata-
sával vagy csáfolatásával, a mi
nap annyira halott tudományos
világ előtt nevetességét tegye, még
kevésbé, hogy hivatalos gúnyzetű
kutatásokról beszélték.

43. d. pont. Ugyanazon Nemzeti
Vallás- és Közoktatási Minisztériummal
183. d. c. számú rendelkezés, mely az
Akademiát megbizga: hogy a regizeti
leletek körüli eljárás tekintetéből,
egy célszerű utasítást terjesszen fel,
mely a Nemzeti munka- és közlekedési
minisztériummal közölhető legyen, az Akademi-
ától megbizott Arheologiai Bizottság
bizottságjának jelentés: hogy e tekintetben más újabb és célszerűbb utasí-

tást nem terjeszhet fel, mint a
melyet már e tárgyba vonatkozólag
a Nem. Vallás- és Közoktatási Minis-
teriumnak f. év. 10. pontjával felkü-
lött, s mely részben a M. Tud. Aka-
démia Értesítőjének II. évfoly. 2. sz.
szám 29. lapján is foglaltatik;

miert is kérték a Nem. Vallás-
és Köznevelési Minisztérium, mi-
perint azon útasítást a Nem. Itt.
Munka-és Köznevelési Ministe-
riumnal közlem, ne kerüljenek.

Pest 1878. Márc. 6-án

A magy. tud. Akadémia Archaol. Bizottságja meghagyására
Közli Románflórisz

3 darab melléklettel

M. 3

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Kivonat

600
500
1200
1000
90
1390

1868
III. 7

A' Nyelv-és Széptudományi Bizottságok által
1868 jan. 9-ken tartott ülésének
jegyzőkönyvéből.

1.)



7.) Balazs Mária r. b. indítványozá, hogy az érte-
kezők kére meg az akademiát, hogy az érte-
kezőket az akadémiai tagok közt osztassa ki,
Az értekezőket magánvá tette
az indítványt azon indoklással
és illetőleg módosítással is, hogy
mivel az értekezők most az
egyes értekezők külön kindása-
val jelennek meg ~~az~~ illető
szakbeli értekezők az illető
osztály tagjainak kiostathatónak
arra kéri a J. Akademiát, mid-
történelem az értekezőiből az il-
lető szakértéseket az illető
~~belföldi értekezők~~ osztályok
belföldi tagjainak kiostathatni.

7⁵ az

1219
1868

Likovat

az 1868 márc. 7-ken tartott Nyelv- és Szépművészeti Akadémia Jegykönyvéből.

1.

2. Gyulai Pál -b. beadv. bírósági beadványokhoz
Frankfurtba adófűzők nevében is beadv. velle.
melyet a Jókai-indítványról, mely megkezdés
váltatott a pályázati és lírálati módok mind
a Széki-mind a Károlyi pályázatiak illető.

leg.

A bíróság helyesli a véleményre
ben ~~itt~~ kifejtett nézeteket,
és átteszi az Akadémiának az
kérelem, hogy a folyó utban
lévő pályázat esendé ~~be~~ beava.
~~szólj, mivel~~ ~~be~~ ~~szólj~~ ~~szólj~~
tatis ~~és~~ ~~amint~~ ~~szólj~~ ~~szólj~~ ~~szólj~~
vél, ha ugyan kivételnek és
bíróságának közzéadásán.

A nyelvészeti Akadémia bírósági
ken a Művelődési Akad. füzeti ta-
riest.

nyelvi művelődés az 1868-ki évi is az 30
szépművészeti Közlönynek kiadásá-
ra megkiváratató összeget így mint, tovább is
kivételként megalkotani, meggyújt

a 30 istóli fiatalkor ^{iroi} fiatalkor ^{fiatalkor}	600 for.
nyelvi ^{nyelvi} nyelvi ^{nyelvi} nyelvi ^{nyelvi}	600
szépművészeti szépművészeti ^{szépművészeti} szépművészeti ^{szépművészeti}	100
szépművészeti szépművészeti ^{szépművészeti} szépművészeti ^{szépművészeti}	90
összesen	1390

Jelentés

a néhai Petrovay Antal nevet viselő alapítványból kitűzött jutalomra versenyző pályaművéről.

1865-ik évi december 7-én a m. t. Akadémia által a néhai Petrovay Antal nevet viselő alapítványból 100 arany jutalom türeltet ki hívókereső feladvány megfejtésére:

„Kivántatik a jeles jogi és telekkönyvi rendszerek ismeretése, elméleti és gyakorlati szempontból, párhuzamba állítva a jog és közhitel azon elveit, amelyekben az európai nevezetesebb telekkönyvi rendszerek alapulnak; továbbá indokolt kifejtése annak: mily rendszer lenne, a mellett hogy leegyeztetné a magyar jog- és büntörviszonyokat és közigazgatási érdekeinknek leginkább megfelelő?”

Az e kérdés megfejtésére kitűzött határmű, 1867-ik évi december 31-ig két pályamű érkezett be, melyek közül az I. számú.”

A törvénybizottsági osztály által kitűzött bíráló, Fóth Lőrincz, Kautz Gyula rendes- és Hoffmann Pál levelező tagok egyetelmű véle.

1220
1868

ménye szerint a leérkezett pályaművek mind,
ketteje nemcsak megfelel^{en} hazai irodalmunk jelen
álláshoz mélt igényeinek, hanem ama tárgy
iránt létező műveinkre való tekintettel, vala-
mint az éppen most folyamatban lévő törvény-
hozási munkálatok szempontjából, irodalmi nyel-
veség^{is} tekintetű, és ugyanazért kelendőnek
fogva a kitűzött feladatnak is megfelel.

A viszonylagos érdemét tekintve, az I. szám
alatti pályamű nagyobb rendfűrésesség és kimerítőbb
előadás, jelesen a kérdés anyagi oldalánál is kel-
lő kifejtése által, jóval fölülmúlja a II. számot,
mely azonban eredeti gondolatokra mutatkozó né-
hány új nézponthoz feltevéseként szinte visszerekre
mélto.

A bíráló tehát, habár nem hallgatható
is el, miszerint a teletrányvi intézmény ered-
tét és történeti fejlődését, valamint annak közs-
gazdasági oldalát teljeseen méltányolva egyik
pályamunkában sem találja, és a nyelvezet sem
hiánytalan arában: mégis az I. számot, minthogy
a pályazati feladatnak és irodalmunk jelen
gyakorlati igényeinek jobban megfelel, a kitű-
zött jutalomra érdemesnek ítéli, csupán azt
kötvén hi szerzője irányában, hogy műven,

mielőtt saját alá bocsáttatnék, a szükséges stym-
listikai javításokat eszöörölni mulhatlan
feladatának tekintse.

Pest, 1868-ik évi mártius 12-én.

Jóth Lőrincz
rendes tag,
minis biráló

Kautz Gyula
rendes tag, minis biráló.

Hoffmann Pál
lev. tag, minis biráló.

III 12

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Lelige helyesendi, a György Pálffy
I. háza pályaműből.

A néhai Károly Antal nevű fölé alapításból a
m. tudományok Akadémiája 1868 é. naggyűléséből a
tövésezi jót, akerde, süzetid ki.

"Fejtellek ki a házaságból eredő jogvis-
zonyok, mind a házaspárra mind a gyerme-
kekre nézve, tekintettel a gyámság eseteire is.
Adassanak elő azok elve, melyek perint
házamban a viszonyok általában az
új árvaügy törvényei és kiegészítő-
tári intézkedések által rendezendő volna."

Beadási határidő 1869 é. December 31. ^é

1221
7868



MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Alapítványával rendelkezék ferenc
meghívású 20 000 forintos
alapról kiegészítve nem leendő,
minden harminc évben egy
1500 forintos pályadíjjal és
porizandi jutalom - kérdés
szűcsé ki, - e három-évi időszá-
mra pedig ezen jelentős lejár: a
kezezték Fáy-alapítványt le-
vezető első hazai postai tartás-
jegyző tisztségi igazgatója
figyelmébe a körülményre
felvételre hívandó, azon honná-
létellel, miszerint az Aradensis
sz. osztály a tisztségi ^{sz.:} postai
igazgatóját illetőleg igazg.
kérését egy kitűzendő jutu-
lom - kérdés tárgyában, a
maga részéről legelőször legelőször
támogatandó.

Egyhangúlag elhatározott.

II. Főtt Lőrinc rendelkezés, miszerint
elődök azon bíráló választmány-
nak, mely a Fáy-alapból

kitűzve volt jóval előrébb folytán
sán beérkezett és pályámmi át-
vizsgálására volt jölkerve, főbe-
ti előterjesztés képen az írást,
hogy a pályabírók a beadvány
minden munkát igen becsülsz és
figyelemre méltó irrodalmi szer-
vére nyilváníthatják, tekintettel
pedig arra, hogy az 1. számú

1. kötetű jölkével, Le triomphe
des idées utiles n'est jamais
qu'une question de date. Benja-
min Constant."

előzettsé mi mind rendszerezés
mind tartalomjegyzék szempontjából
a műveket jóval felül-
múlja, s habár nyelvtudás
tekintetben némely kiváncsi
valót is hágy, — amannál is.
Ez a kimerítőbb és a kitűzött
pályázat igényei is meg-
felelőbb módon oldja meg
a kérdést: a jóval a
a nevezett első pályámmi
munkámmal kiadatni vele-
ményezik.

Az öptály ez előterjesztés tárgy-
kántul véve: elhatározom, hogy
a legelőrebb tartalom nagy-
gyűjtés

osztály'értekezletét általánosan az
itt főkben lévő alaptól, mintán
a "útről" két évi határidő eltelte,
egy újabb pályaférdő kitűzése
úgy fog intézkedni.

M. 12

III. Jegyző feladványa a "útról"
tagajánlati jegyzőkönyvvel
szerte értesített tiszvonalait,
melyek az értekezlet részéről
a "osztály" or. klubjában egybe-
vált tudományul véstetve. A
jauktatandó pedig a matematikai
osztályra nézve: Kruppér, "Híru" &
Véfr. Jauktandó, ^{Ért. Híru} - "Wiu Károly" pedig
bevezető fajtul; a természettud. osztályra
nézve Haynalt ^{kal. Híru} és a "útról" tiszvonalai,
Csernád dr. külföldi, "Ejgmondó Vilmos", & Na.
Híru fajtul Samuel (v. fajtul)

A "útról" osztályra nézve: Laly Dónó,
fajtul, & "Daru" Ferdinánd (v. fajtul) - a "útról"
nézve fajtul fajtul & St. Mill fajtul
fajtul, a "útról" osztályra nézve "Simonyi"
Cruó, fajtul; "Walter" fajtul, (v. fajtul)
fajtul fajtul

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

"A mechanika alapvonalai"
cím alatt a magyar hölgyek díjá-
ra pályárok és munka megbi-
rálás végett az imént lefolyt
napokban értezték hozzám,
nem vagyok - az idő rövidsége
miatt - azon helyzetben, hogy
erővel részletesen beható
véleményre terjeszthessek elő,
hanem csak azon általános
benyomásnak adhatok kifejezést,
melyet a két munkának futó-
lagos olvasása velem gyalorolt,
úgy mint:

Az alapító általános
lépést olvasván szűtséges,
hogy a felvett tárgyat ala-
posan, a tudomány állásához,
úgy a magyar közönség szűt-
sései, és létszületei fokához
mérten dolgoztassanak ki.

Ezen szempontból indulva,
igénytelen nézetem a beérle-
zett és munkára névre, rövi-
den követelők.

Az I számú "Minden, mit

1223/1868

a földön, és égen látnak, a
mechanika törvényei uralma
alatt áll, a porsem nem kicsiny,
a világ-minőség nem nagy arra,
hogy ezen törvények működé-
sének alá ne legyen vetve //
jeligével ellátott műre nézve.

Ez minden előtt a választott
rendszert helyessége, és termé-
szetességére előnyösen tünteti
ki. Emellett pedig világos,
könnyen érthető, és népszerű
előadás, érvetlehetőség, és ala-
posság tagadhatatlan jelle-
pei ezen műnek.

A strabatos nyelv járásával
az egyes tárgyak kellemes elő-
adásával a munka tanulmányo-
zását felette könnyíti, az
olvasó pedig inkább élvez, mint
fárad, mielőtt az elmében elő-
adott magyarázatokat fi-
gyelemmel kíséri. -

A bevezetésben általános
fogalmak meghatározásával, és a
testek általános tulajdonságaival,
mint testlenség, nehézség, súly,

összehasonlítást a magyar nyelv-
származásával foglalkozván, a II. k. szá-
mában a mérő testek egyensúlyát,
a III. k. azoknak mozgását, a
IV. k. és V. k. ben pedig a folyadékok
egyensúlyát, és mozgását, végül
a VI. k. és VII. k. ben a gázok egyen-
súlyát, és mozgását rendszeresen
 tárgyalja a szerző.

Ígát ugyan, és ez a munka
célja ellen nem is ültözött
volna, miszerint szerző mecha-
nikai alapvonalai taglalását
felvilágosító példák ~~mathe-~~
~~matikai fejtegetésekkel~~ nem
mivég, - matematikai fejte-
getéssel pedig egyáltalán
nem illusztrálja; de úgy tűnik
fel, hogy ezen alapvonalakat
kimerítően, és oly módonban adja
elő, hogy az olvasó nagy lö-
zönység e tárgy körül teljes
tájékozást nyerhet, és úgy
látjuk, hogy szerző nem tévedt,
mikor az előszóban azt mondja,
" célja ezen munkának az, hogy
a mechanika alapvonalával

minél tájabb körben, és könnyebb
úton ismeretese meg a magyar
olvasó körönseget. E cél az
által igyekeztem megközelíteni,
hogy lehetőleg mellőve a ná-
lunk csak nagyon korlátoz-
t számú körönsegre számítható,
és csak terjedelmesebb munkába
vélő matematikai fejtegeté-
sek és bizonyításokat, a fel-
állított törvények igazságát
gyakorlatilag, kísérletet által
igyekeztem kimutatni, és a ter-
mészet, és mindennapi élet tü-
neményeivel felvilágosítani,
annélkül azonban, hogy ez az
alapság rovására történne.

Szerző ezen igyekezetét teljes-
sen megközelíté.

A II. sz. szám alatti „Adtamen
movetur” jellegével jelzett mun-
kára nérvé csak kevés mondani
valóm van. —

Mint az előszóból kitűnik,
Szerző a kitűzött feladatot
súntén úgy igyekezett megfejteni,

hogy
j. j.

///

hogy munkája ne épen csak tudományosan készülték, vagy szel-
avatottak által legyen élvezhető,
hanem népszerű tanönyvek
előadási módját követve, az
elme fejlesztés nélkül olvasni
szerető nagyobb körönségnek
is szolgálatára lehessen.

f. skerindem -

azonban ezen értelem szerző-
nek nem igen sikerült megközelí-
teni.

Mert habár a munka mellett
tudományosságos árulat, az egyes
fogalmak, és tárgyak fejtegetése
mindamellest folytonos elme-
fejlesztéssel sem igen érhető,
az olvasás csak hamar el-
tanlásra, s így az olvasó
körönség nagy része által
alig élvezhető. Az előadás,
hogy így mondom, - néha fellen-
gős, sokszor pedig elszórván
a dolog lényegétől, bölcséreti
elmélkedéssel foglalkozik.
Ezenél fogva a fentebb levő
II. munka, habár jól felintésben
elismérést érdemel, jelen alakjában,
s lényeges átdolgozás nélkül.

figyelemre nem ajánlható. -

Ezek után ismét az I. ö
számmal jelzett munkára vissza
térvén, igénytelen véleményem
oda járul, hogy mintán szerző,
mint láttuk, a tisztított betűtípus
lényegében meglőzélíté, a jutalom
ezen I. ö számu műnel kiadható. -

Azon körülmény, hogy szerző
idegen forrásból, jelesen Pouillet
Müller munkájából merített,
nehéz séges akérs nem lépezhet,
mert az alapítók alaratahoz
lépest nem záratik ki az,
hogy egyenesen, külföldi, angol,
francia, német a cselnél meg-
felelő illy munkát ne véte-
senek fel alapul. -

1868. évi Március-hóban

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Pest Vilmos
i. r. t.

A mehanika
alapvonalon
vissza

2 munkán

bizálattal

1868 $\frac{14}{3}$

látvány rajta, mit egyes kifejezései, miúgy egykor =
egyező, körépre (íráni) = körép s. a. i. elege
mutatnak. Ezen munka tehát nemcsak átdolgozás,
mondható egyenesen költés, de öltöztetés is kíván.

Erőteljesen az 1^o fajú dolgot, minden gen.
getéje mellett is elkövettem tulajdonosok, s az
"rossza dijjra méltónak isélem."

Budán 1868. Febr. 23^{ai}

Kruszár József

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1224
1868

1

A m. tud. Akademia Törvény-
tudományi Osztálya által 1868^é-év
Marecius 14.^{én} tartott ülésnek

Jegyzőkönyve.

Előd: Deák Ferenc igazg. tag, továbbá Mlygo Isoldo, Jnate
Fogarassy János, Jókai Lőrincz, Pauler Sivadár, Ronek
János, Kautz Gyula reudes, — valamint Ngor Suckayda
János, Bertha János, Csacsi Imre, s Hoffmann Gál.
levelező tagok.

I. Deák Ferenc igazgató tanácsos s tiszteletis
s osztálytag felkérésén az elnökség
vételére, jegyző felolvassa az osztály-
rész, a közeli nagy-gyűlésről szem-
szét, szabályszerűleg végrende teendőit;
a mihez folytatán először is: az osztály
részéről az Akademia elnök rész-
leendő új tagválatásai ajánlásokról
iránt. Hörtent megállapodás, je-
lölül oly értelemben, hogy a leg-
közelebb elhunyt tiszteletis tag
Dörse Elek helyébe: Horváth
Boldizsár osztályb. levelező tag
s igazságügyminiszter, serintet.
tel szoldalú publicistái mű-
ködésére s a jogtudomány s
gyakorlat kére kifejtett kitünő
tevékenységére: tiszteletis tagnak,

1225
1868

Keleti Károly kereskedelmügy-
miniszeri osztálytanácsos és az
országos statisztikai hivatal i-
gazgatója valamint Öröf
Bálint igazságügyminiszeri
osztálytanácsos és a jogtudó-
mányi törvény szerkesztője pe-
dig: felülvizsgálta az általuk
kifejtett munkájának minden
kétségre, a statisztikai, nevelés-
ügyszámtani és illetőleg a
jog- és törvénytudomány kö-
zebe vagy közelebbébeli nagyobb
dolgozatait és értekezéseit; va-
lamint arra is, hogy a törvény-
tudományi osztály levelező tag-
jainak főnöke Szinovác
György osztálytanácsos halála, és
Korvát Boldizsár osztálytanácsos
nagy tisztelettel taggá választás-
határa által megfogott: leve-
lező tagok volucióval aján-
landók.

+

Ezen után az osztály jelen volt
javaslatjoga tagjai, a jobban
lévő három jelöltre nézve egyen-
ként beadván javaslati jegyét.

let: Eitunt, hogy az of. Sályi Horvath
Baldissar igazságügyminiszterek
széklet: Sagnak egyhangulag,
Reketi Károly & Orsoly Sálint
uralat pedig egy-egy javaslat
ellenében hat javaslatot
levelező tagoknál kiváncsi aján-
lani, ~ a mi azonnal s határo-
zattal s váls.

II. Felolvastatott az első karai
pesti társaságoktól referál
a Sály-alapítványból kitűnve
volt neuretgardcípaki pályá,
éredékre 1866 December 31-ig
beérkezett s a tud. Akadémia
1867-éi Január 7-én tartott ülésé-
ben a törvénytudományi of.
Sályhoz bírálatat végezték a
neuretgardcípaki munka fe-
letti bírálati Teletéj, ~ a
melyben a megbízott volt négy
bírálat, úgymint Lonyay Elem.
kert arad. elnök s pénzügyi
miniszter, Korizmis László, Tre-
fort Agoston, ~ Harvay István
kavár is arad. tag urak, egy.

://:

hangulat oda nyilatkozott,
hogy a nevezett pályamű mind
tartalmán mind aláján szerént
a kitűzött jutalomra teljes
érdemes, s az irodalomra is
^{valódi}nyerésig nem nevezhető.

III. Felolvasott a néhai Széchenyi
István nevezett József alapítványból
kitűzött 1867^{es} év
December 31^{én} mielőtt beadási
határuapon beérkezett két pa-
lyaművet feletti bírálói
Tehát, melyben jelszül

Az oktatás e "Tehát" ^{nek} ~~szöve~~
mind ~~szöve~~, annak az Akadé-
mia elé terjesztését egyha-
nyulag elhatározza. Együttel
azokban dimondatid az is, mi-
szertint teljén a három évi idő-
tör, a nevezett József alapít-
ványból egy új jutalomterv
kitűzése kívánatos, s hogy az
illető alapítványt vezető első
karai pesti Széchenyi-
igazgató tanácsa ez irányban
intézkedépre fel volna terendő.

Jutalomterv

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

///

~~jutalom~~

lyári munkák felett; Nábyás plónán po-
dig élő síval ada élő a különbözésben meg-
lévő véleményét; mindhármának ítélete
az, hogy egyik pályázó sem fogta fel (kel-
lően) a kérdést, annál kevesebb ~~felte~~ ^{felte} ~~re~~

Ennél fogva ez a nyelvtudo-
mányi kérdés újra ki fog tá-
rtni.

4. Alkalmene az értékelés a nagy jutalom odaítélé-
séhez, miszt hogy az osztály ^{nagy} két jutalmat oszt ki ez
ideig, egyiket egy bépíródalom, ~~mint~~, másikat
egy nyelvtudományi munkának.

A jelen lévő hat vendég tag
szívesen ~~adta~~ ~~szívesen~~ ~~adta~~ ~~adta~~
Tömpe Mikály ^{különösen} ~~munkájának~~ ~~6-át~~
követés tüntetésé ki a nagy juba-
sággal.

A nyelvtudományi nagy jutalom iránt, ~~amely~~
~~előzetesen~~ ~~az~~ ~~értékelés~~, nemely 8. tagok eltavozá-
sa miatt ^{na nem kétséget keltően} az értékelés, ~~feltehetően~~ ^{az} ~~marczius~~
15-ken délutáni 3 órákor ~~szé~~ folytatattunk fog.

Más nap, B. Kemény Leismond elnöklé-
se alatt, a nyelvtudományi nagy jutalom feldy
Leismondok ítélték oda.

5.) A tagjaink listájához megvén által, az osztály
levezetői segédek csak Bar-
na Ferdinándot ajánlják.

6.) A Nádasdy ep. oszi pályázatban

- a.) Almos-nak ítélték a díj,
- b.) Perényi dícséretre méltót.

7.) A Gerove-pályázatra megírták egy munka se
kiadása, se jutalom nem es-
deges.

A kérdés újra tártatik ki.

8) ~~A Marcitányi 40 Ft pályakezde'sre az esz.~~
~~keztől munka nem érsemit.~~

Hunfalvy Pál háza

Az osztatlyes tekerles 1868
marr. 14-ken tartott érte
kerles jegyzökönyve.

A' osztatlyes tekerles
1868 Marsing
14, 15, 16-ken
tartott tekerles,
korásinak

"quasi" jegyzökönyv.
v.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

4 csomó
melléklettel.

A matematikai s természettudományi
Nagygyűlési első osztály-értékeslet
jegyzőkönyve.

Tarvasott 1868 Május 14.

Jelen Szavak mint elnök, Szabó mint jegyző.
Kubinyi Ágoston, Nendrich, Jellik, Terst, Fűrök József, Polya
Petrval, Rossay, Szily, Hunyady, Schenzl, Krosper, Frivaldsky,
János, Kántor, Chyzer, Kovács, Than, Jendrassék, Hanken.

1. Elnök előadva a Nagygyűlési osztály-értékeslet tárgyait, a melyek
- Tagok ajánlata
 - Hölgydíjra beérkezett munkák bírálata
 - Vitérfele pályamunkák bírálata
 - Vitér-pátlom Késdés új kitűrése és
 - Ar alapszabályok új szerzése

legelőször is felbocsátanak a Matematikai szakosztályban
lévőként ajánlások

Rendes tagnak Krosper József : ajánlja Szavak Szily.

" Néiz Armin : ajánlja Szavak.

Levelező tagnak Dr. Albin Károly : " Szily.

Hadományokhoz Jelich Richard " Arboth.

Összesen 4 ajánlás

A természettudományi szakosztályban

Tisztelt tagnak Kaynald Lajos érsek ajánlja Szabó

Levelező tagnak Dr. Albin Károly " Nendrich

" " Dr. Batschulsky Samu " Rossay

" " Frigymond Vilmos " Szabó

Külföldi levelező tagnak Dr. Besmatk nep János " Dalozh Kálmán

Dr. Pančić József " Szabó

Összesen 6

1227/1868

Felolvasásra kerültek ezután a többi osztályokban tett ajánlatok:

A nyelv- és szeptendományi osztálynál ajánlottak

<u>Levelező tagoknak</u>	<u>Sakly Demeter</u>	: ajánlott	<u>Fabian, Vass</u>
" "	<u>Darna Ferdinand</u>	: ajánlja	<u>Hunfalvy Pál</u>
" "	<u>Daróczy Antal</u>	: ajánlott	<u>Telley, Riedl.</u>

A philosophiánál:

<u>Levelező tagoknak</u>	<u>Dr. Fejérvári János</u>	: ajánlja	<u>Nagy Máté</u>
<u>Külföldi levelező tagoknak</u>	<u>Paul Janet</u>	: ajánló	<u>Greguss Ágost</u>
" " "	<u>John Stuart Mill</u>	: " " "	" " "

A történelemudományinál:

<u>Tiszteleti tagoknak</u>	<u>Kováth Boldizsár</u>	miniszter:	ajánlott	<u>Tóth, Csatskó.</u>
<u>Levelező tagoknak</u>	<u>Ökröss Dániel</u>		" " "	" " "
	<u>Véleti Károly</u>		ajánlják	<u>Koncz Kautz.</u>

A történelemudományinál:

<u>Levelező tagoknak</u>	<u>Simonyi Ernő</u>	ajánlja	<u>Kováth Mihály</u>
<u>Tiszteleti tagoknak</u>	<u>Prokoly Viktor</u>	"	<u>Hunfalvy János</u>
<u>Külföldi levelező tagoknak</u>	<u>Wieser Frigyes</u>	"	<u>Romer</u>

Határozat: a felolvasottak nevét egyelőre tudomásul vesszük, a math. s természettud. osztályokban történt ajánlatok alapján a válaftólra Március 10-ka türeltük ki, tehát Kétfő d. u. H. órák. Kétfő kimondásán figyelemértésül az is hogy az osztálybizottságok újra szervezése óta a válaftólokban az osztály minden rendi tagja részt vesz.

2) A Magyar Hölgyek alapítványából megae 1865 Dec 7-én tartott Naggyűlésén kitérőt s a Math. s természettudományi osztály körébe vágó három rendbeli kérdésre u: m:

- I Kivántatik a Mechanika alapszólait előadó Kézikönyv
- II " " a Villamosság elméleti és gyakorlati előadása
- III " " Embertan, természetrajz s földrajz

beérkezett pályamunkák bírálata olvastott fel.

I A „Mechanika alapvonalai” kérdésre két mű érkezett be
a 1^o számú pályamű jellegű: Minden, mit a földön s a t
a 2^o „ „ „ : Adamen movetur

Bírálatok: Peczval, Krosser, Feszt.

Az 1^o számú pályaműre nézve a vélemények eltérnek: a bírálók egyike a kitűzött kérdés szavaihoz hűen furcsán mechanikai munkát olvast s olvastat várolja is, elmondván bírálataiban egy ilyen munka kellekét. Ezen kellekét a kérdéses pályaműben nincsenek meg, s azt inkább fizikai mint mechanikai dolgotnak találván, a jutalomra nem ajánlja; a más kettő ellenben kiemeli, hogy amiből inkább fizikai mint erőmitani szellemben van tartva, de alapos, ábrái jók, nyelvé egyszerű, szabatos s jó magyar. A munkát minden kivétel ember használna fogja olvasni, olvasása élvezet inkább mint fáradtság, s ennél fogva dicséretére még azon gyengéjének is, hogy a számítás még részben is került, a jutalomra ajánlják.

A 2^o számú pályaművet, amiből tudományosabb színezetű mint az elő, de fejtegetései nehezkedek, nyelvé nem jó, s így népszerűnek legkevésbé sem mondható, minél fogva a 3 bíráló egyike sem találja a jutalomra érdemesnek.

Határozat: Az osztály tekintetbe véve, ^{hogy} az 1^o számú pályamű, ~~jelleg~~ melynek jellegű „Minden, mit a földön s a t”, egy közhelyes, vonsz előadásra tipusú és szabatos nyelvi munka jellemével bír, s így a Magyar Hölgyek alapítványának szellemében a köz értelmesség előmozdítására alkalmas, a jutalomra érdemesnek ítéli; ellenben a 2^o számú pályaművet „Adamen movetur” jellegével, nem tartja érdemesnek.

II A „Villanyosság elméleti és gyakorlati előadás” című kérdésre két munka érkezett be

Az 1^o számú pályamű jellegű: Qui bene distinguit, bene docet.
a 2^o számú „Natur! auseinander s a t (Schiller).
Bírálatok: Jedlik Sily.

Az 1^o számú pályamű, amiből még van az alaposság, a nyelv is jó, de mőtője lauzáré tévesen fogta fel a kérdést, ugyan csak a diverzióni vállamossággal foglalkozván s az érin-tesinek taglalását mellőzve, tehát e rékben munka; ^{hiányos} ~~csak~~ aromban még annyiból is, hogy a kivánt legalább is 12 nyomtatott Közép 8-ad réti iv helyett alig lenne ki hatót. A két bíráló egyhangu véleménye szerint a jutalomra nem ajánlható.

A 2^o számúban hibárik az alaposság, a tudomány állásához mért tárgyalás s cher csatlakozik ugyanazon csakosság, hogy t. i. jóval kevesebb mint 12 nyomta- tott iv, s ennél fogva est sem ajánlják a bírálók.

Határozat: 2 Két pályamű ^(an előzőleg hiányosok kivül) a hivetesben utlagosan kitett azon követelménynek, hogy annak kiterjedése legalább 12-15 Közép 8-rétü ivnyi legyen, meg nem felelve, egyse- rüen mellőztetik.

Iszaktudományi

III Az „emberbar, természetrajzi tekintetben” című kérdésre egy munka érkerett. Jeligéje „A földhöz minket baysat

Bírálók: Margó Jendrassik.

Egyhangu véleményük oda megy ki, hogy a levél alakban írt ~~egy~~ munka nem képer egy átgondolt egész, hogy az egyes adatok a tudomány jelen állása szerint nem helyesek, az ~~írás~~ ^{írás} elég folyékony ugyan, de az elnevezések és mű- nyelv több helyen hibás s így a jutalomra nem ajánlható.

Határozat: A „földhöz minket bays s örön köti” jelige pályaműben a felvett tárgyak alapsan s a tudomány állásához mért nem lévén kidolgozva a jutalomra érdemesnek nem itéltetik.

3. A Vitéz-alapítványra az utolsó Naggygyűlésből kihirdetett pályaké- désre beérkerett munkák bírálatai a 3-ik értekerletben fogván felváltatni, jelenleg az elnök azon kívülményre hívja fel az Ország figyelmét, hogy azon 40 arany mely a most beérkerett művek legjobbjának fog kiadani tulajdonképen még 1863-ról maradt fenn,

maradt fenn, az 1865-ben a beérkezett ásványtani monogra-
phis (szövegnek bizonyos körbe jött okokból ki nem adhat-
ván; azon 40 arany tehát az ideig fog kiadni. Május 1867
áramban 1867 ímés a Mathematikai s Természettudományi
osztály s az ezen jogával élni más a tavalyi nagygyűlésen
elhatározta, ennél fogva a mostani nagygyűlésből kellene egy
új pályakérdést kiküldetni 1869 jun 31-ki határidővel.

Határozat: Tekintve hogy a két utolsó alkalommal
terményrajzi kérdések voltak kiküldve,
jelölve egy gyakorlati vegytani
völve kiküldendő s a pályakérdés aján-
latára a Hétfőn tartandó értekezésben
felkéretnek Nemnich és Than urak.

H. Az idő elhaladván az elnök az ülést befejeztnek mondja
& az osztályt holnap 5 órára hívja össze az új alapszabályok
tervezésének tárgyalására az erre kiküldésre volt bizottsági
munkákat alappán.

Pest 1868 Március 4. Latta Kúriai Ágoston
jegyzette
mint helyettes elnök

L. Szabó József

A Math. s természettud.
Nagygyűlési I⁵⁰ Opaty-
értekelet jegyzőkönyve
1868 Március 14.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A matematikai s természetudományi
Maggygyűlési II^{ik} osztály-értekezlet
s egyrökönyve

Tartatott 1868 Március 15.

Ar elnök Sztrerek ur, betegsége által akadályoztatva Cerven, elnökö:
Közl Kurbingeri ágoston ur. Szabó jegyző. Frivaldsky János,
Frivaldsky János, Polya, Hunyady, Mendrich, Schenzl, Szily, Thun,
Kronper, Török József, Tarcay, Zetlik.

1. A segény tartott elő osztály-értekezlet jegyzőkönyve
felolvastatván, nekély módosítással hitelesített.
2. Felolvastatik a tavalyi maggygyűlésen az Orath. stes-
méfettudományi osztály által Kiros Vitér-alapítványi pályá-
várdépre „Képzettek természetudományi szempontból oly javaslat,
mely hazánk viszonyaihoz alkalmazva, a vizintiben érzékenyen megfo-
gyott halak tenyésztését jelleven előmozdítandó, tekintettel a külön halfajok
életmódjára, ivási és ikrá-levetési idejeikre, valamint más ide való
terméftudományi viszonyokra. Kivánatos, hogy a javaslat oly irányban
dolgoztassék ki, miszerint az a megalakítandó határozati törvényeknek segéd
alapszól szolgálhasson.” — beérkezett 5 pályamű feletti bírálatok
ketteje, t. i. Frivaldsky János és Frivaldsky János uraké;
tekintve azonban hogy ezen tárgyaltat csak holnapra volt kitűzve,
és ugyan időgordalkodásból tartatott tanácsornak ma e két bírá-
latot felolvasni, míg a ma még be sem adott harmadikat
Marszó Tivadar ur részéről minden eptre a holnapi értekezleten
lehet csak előadni,
az osztály e két bírálatot tudomásul vette, s
a pályamunkák fölött a holnapi értekezletben
fog a harmadik bírálat meghallgatása után
határozni.

3. Tarcay ur indítványozza, hogy a kiadott bírálatokat
is volna az értekezletben kiismertetni, hogy így az illető pályások
láthatják hogy hol volt munkájukban a hiány, miben állott az,

1228/1868

s jövőre miher tartssák magokat. Ezt érti úgy a fők
eredménytelen Hölgy-alapú díjést, mint a Vitérfele alapítvá-
ny; Kérdésre pályások munkája feletti bírálatokra
néve.

Az indítvány elfogadott, s annál inkább, mint
hogy az Akadémia határozata szerint az érteftő tárgyat
egyes bírálók véleményei is képeztetik.

4. A Vitéralapítványra a tegnapi érdekerlet 3 pontja szerint
1867-ben a fők írnél osztályunkon ~~van~~ Kérdés kiírani
s elhatározott egy gyakorlati vegytani Kérdés kiírása;
mintén a jelen volt s a Kérdés ajánlatára felkért vegyészek
a Kérdések előadására már a mai ülésen képeket nyi-
latkoztak, az ajánlott négy Kérdés között e követke-
ző fogadtatott el:

"Grassanak le azon módpercek, melyek a bor és must
vegji vizsgálatára, különösen a főbb alkotórészek meghatá-
rozására szolgálnak, oly népszerű módon, hogy annak
nyomán egyszerű segédeszközökkel a nem szak-értő is
képes legyen ezen meghatározásokat eszközölni."

Határozó 1869 június 31. Jutalom 40 arany.

5. Felhívtattak az Akadémia nyomán kidolgozott alap-
rajzai azon tervet alapján, melyet az e végre kiküldött
akadémiai bizottság a jelen nagygyűlésre képzett el.

Határozat: Az osztály a bizottsági tervvel minden
lényeges pontjában hozzá áll, de minthogy, miként
kivánatos, a ^{előz} Nagygyűlésen úgy is fog tárgyal-
tatni, a tagok jelentették magoknak egyes meg-
jegyzéseiket majd azon alkalommal tenni meg.

Erre az érdekerletet azon határozattal hogy holnap Hét óra 3³/₄ óra:
kor jövenő öffe felolpott.

Pest 1868 Március 15

Latta Kubinyi Ágoston
mint helyettes elnök.

jegyzesse J. Szabó József

A matematika s természetstudományi
Nagygyűlési III osztály-értekezlet jegyzőkönyve
Tartatott 1868 Március 10.

Jelen Kézirat Agoston mint felkérés elnök, Szabó jegyző. Török
József, Polya, Rozsnyai, Sütty, Kántor, Hunyady, Daloghy, Kármán,
Jedlik, Fejt, Halász, Kóndor, Némethy, Turay, Chyzer, Balogh,
(Később) István, Schenyl.

1. A tegnapi tartott II^{ik} osztály-értekezlet jegyzőkönyve
felolvastatván hitelesítetett.

2. Folytatólag tárgyaltatván a tegnapi ülés 2^{ik} pontjához
csatlakozva a Viter-alapítványi ügy, felolvastatott a 3^{ik}
bíró, Maros és véleménye s mind a három vélemény
meghallgatásából kitűnt: hogy a Kézírtre 5 pont olyan
pályamű érkezett, melyek között egy is, mely jól
használatos anyagban járólkodni; eorábban sajtóval
arabban az

I számú, melynek jelzése

----- quod
Aegre pauperibus s a t Horvá, va-

laminat a II számú, melynek jelzése

„A szabadság alapja: jól-lét!”

mind a három bíró által fogynakoróbbnak ítéltetik a
más háromnál; ezek között pedig a IV számú, melynek
jelzése „Tőlünk függ minden s a t Székelyi”
ambar a halványítás történetét meglehetősen kimerítőleg s
érdekesen — a tohalápat Kézírti teendőket legjobban és legter-
jedelmesebben dolgozta ki; a halápat törvényeket pedig oraknem
minden halápra kiterjesztve általánosan és részletesen adja elő; —
még is mindent egybe véve gyengébbnek tartatik mind a
három bíró által, mint a hátralevő Kéz pályamű.

Ezen kért t. i. a II és V-ekre néve a vélemény-
nyek megoszlata: két bíró az V-nek, egy a
II-nek ad elsőséget.

1229
1868

Ar

Az V számú, melynek jeligeje „A legfontosabb s a t
 (Swift)”, míg az egyik bíráló, dacára néhány s lényegtelen
 hibáinak, melyek azonban fényes oldalai mellett számba se vehetők,
 verseny-társai között csak egyedül találja jutalomra méltónak;
 a másik bíráló kiemeli a II pályánál, melynek jeligeje
 „Se il popolo s a t” hogy a kérdés leglényegesebb részét, t. i.
 a halak fejlődésének mind a két Rosszatiát, valamint a haltenyésztés
 hanyatlásának okait, s gyarapodásának feltételeit saját nézeteivel
 támogatva és hazánk viszonyaira alkalmazva a legjobban fejtette meg,
 de mivel a kérdés nem így volt formulázva „Készítessék államgar-
 dászati szempontból s a t”, hanem „Készítessék természettudományi
 szempontból s a t”, s ezen természettudományi részét ellentétben a más
 H versenyzővel, kiknek egyike sem hagyta ki, ő tárgyatni elmulasz-
 totta, ennél fogva nem ezt, hanem szintén az V számú ajánlja a
 jutalomra, tekintvén hogy természetrajzi szempontból a többit mind
 felülmúlja, s a kérdés többi pontjaira is elegetképpen felel meg.

A különálló vélemény azon nézetre támaszkodva, hogy a kitű-
 zött kérdésben a tárgy gyakorlati részére van a súly fektetve, nem
 pedig a természetrajzi leírásra, s e részben a II számú pályamű
 az, mely azon felül hogy az ide vágó adatokat részletesen állítja
 össze, egyszerűs mind a kérdés érdekében hazai viszonyainkra vonat-
 kozólag legtöbb önálló eszmét s irányadó nézetet fejt ki, — ennek
 adja a palmát.

Határozat. Az osztály különös súlyt fektetvén arra, hogy
 mily szavakkal volt a kérdés kitűzve, s kitűnven
 hogy ezen irányzás „természettudományi” a kiírt
 pályakérdésben kétszer is előfordul, tehát az ily szem-
 pontból történt tárgyalás mulasztása annyi, mint
 a feltételek egyikének hiánya; e hiány a II számú-
 nál mind a 3 bíráló által jelemlítetvén, a
 matematikai s természettudományi osztály az öf-
 hangzó két bíráló véleményehez csatlakozva, az V
 számú pályaművet, melynek jeligeje „A legfontosabb
 találmányokat a legbutább nemzeteknek köszönjük —
 a németeknek. Swift.”, ajánlja a HO arany
 jutalomra és könyvcsatagra; — siet azonban

horra!

hozzá tenni, hogy meggyőződése szerint az így, melyet elérni akart, t. i. előmunkálatot s segéd alapot szolgáltatni a megalakítandó halálpatrikóriumok számára, tetemesen lesz elő mozdítva, ha a II számú pályaművel jelige "Se il popolo coi costumi non si regge, vanà è qualunque legge" Olasz Közmondás"), mint a honunk viszonyaira kitünően alkalmazott gyakorlati adatok bő forrását, hasonlólag melegen ajánlja ki nyomtatásra egész terjedelmében, valamint a IV számból (jelige "Tőlünk függ minden, csak akaratunk s a t. Gr. Károlyi József") a halványítás és történetét és a t. halálpatrikóriumról szóló részt, mind a két munkát a fentebb akadémiai díjtelekben vérsítve.

A ki nyomtatás előtt a bírálók oda vonatkozó megjegyzései a munkák mindegyikénél figyelembe vevendők volnának.

3. A tagválasztásokra kerülve a fent lejelöltök is abban történet megállapodás, hogy ambar az osztály szervezése óta minden tárggyban együtt szervezték a matematikai s a természettudományi osztályok tagjai, a tagok ajánlásaival a szabály követett mód megtartandó, midőn t. i. a matematikai osztály tagjai külön s a természettudományiak is külön választották osztályukba tagokat.

Először ment végbe a matematikai tagok választása.

A szabály (1867 Január 30 tartott) nagygyűlést XXIII pontja szerint az határozatott, hogy midőn a matematikai osztályban, melynek üresült helyét az Akadémia betölteni nem engedte, ez uttal méltatlanság történt: ha legközelebb a philosophiai osztályban üresedés lesz, az ne töltsen be ezt, hanem helyette a matematikai osztály válasszon rendes tagot magának. Ezen előtt beállván, a matematikai osztály ~~hosszú ideig~~ a rendes tag választási jogát igénybe vette.

Előterjesztve voltak Kónyeri József és Vész Armin. Szavazó 5, s ezek közül 3 előtt Vész Arminra, s 2 Kónyeri Józsefnek.

Levelező tagnak előterjesztve volt Dr. Mih. Károly.

Szavazáskor volt 11 szavazó mellett, 1 ellene.
Hadtudományokra előterjesztett Gelich Richard.
Szavazáskor volt 2 szavazó mellett, 3 ellene.

Határozat. A matematikai szakosztály részéről
a Nagygyűlések megrálapításra ajánlatik:

Rendes tagnak Nép Armin János levelező tag, ki a szak-
képzettség, a tényleges és folyamatos szaktudományi bevonás-
kodás tekintetében számos munkálata által jényszeren
felel meg a követelményeknek, s ki mellett meg-
említendő még az is, hogy a matematikai osztály
öt rendes tagnak már a tavalyi nagygyűlésen is
ajánlotta.

Levelező tagnak Dr. Alvin Károly a matematikai terméset-
tan körében egyike a legnagyobb készségű tudó-
soknak, kinek tényleges és folyamatos bevonásáról
nemcsak a bel- de külföldi irodalmak is jelesen
tanúsítanak, s kire a math. s termésettan. bizott-
ság egy leginkább általa felfedezett érdekes fizikai
sűrűség számelméletének keretében vizsgálással bi-
zott meg. Faraday jellemzése, általa ~~teremtés~~ felob-
vása, több osztálybeli tag ~~előtt~~ előtt is ismeretes.

Követkerelt a termésettudományi osztály.

Előterjesztve van 1 tiszteleti
2 levelező
2 külföldi levelező tagnak.

Az Akadémia szabályai szerint a tiszteleti tagok száma
24 lévén, jelenleg pedig csak 21 van, e szerint
a válságot az osztály gyakorolhatja.

Szavazó volt 17.

Tiszteleti tagnak előterjesztett Haynald Lajos kalocsai érsek.

Szavazáskor volt 15 szavazó mellett, 2 ellene.

Levelező tagnak előterjesztettek Dr. Alvin Károly,
s Dr. Pásztorfalvy Sámuel trigonómia Vilmos.

Tekintve hogy Dr. Aikin Karolyt a matematikai
 osztály más ajánlotta, s egy két osztály tagja valaki
 nem lehet, Dr. Aikinra javasolás nem történt.

Dr. Dabirfalvy Samuél 10 szavazat mellett, 7 ellene.

Trigmondy Vilmosnál 12 szavazat mellett, 3 ellene.

Külföldi levelező tagoknak voltak ajánlva

Dr. Kremek János és Dr. Páncsics József.

Baranyáskor Dr. Kremek mellett volt 12 szavazat, ellene 5.

Dr. Páncsics mellett 12 , ellene 1.

Határozat. A természettudományi szakosztály részéről
 a Nagygyűlésnek megváltására ajánlatnak:

Tiszteleti tagok: Haynald Lajos Kulcsai érsek, mint jeles szakember,
 a növénytanban, ki ezen kívül jeles herbariumát s
 természettudományi könyvtárát minden szakosztálynak
 rendelkezésére bocsátja, s végre kívül nem hallgatni
 határ el, hogy érsekké történt kinevezése után
 nem sokára 10000 ft ajánlkozott az Akademiának.

Levelező tagoknak Dr. Dabirfalvy Samuél egyetemi magántanár, s
 egy orthopaediai gyógyintézet igazgató tulajdonosa, ki
 számos orvostudományi közlésén kívül az Orvosi Hetilap-
 ban, a Természettud. Társulat évkönyveiben s a Nagy
 sajtóban, önálló munkáit is adott ki, ezek között
 a legújabb a „Gyakorlati segítségnyújtás”, mi neki
 specialitása.

Trigmondy Vilmos ki a földtan s ösleánytan-
 ban mint tudományosan működő tudós, egyrészt
 a bányászat gyakorlatát is egyezíti, s több a földtan
 társulat előtt tartott értekezéseivel, mint önálló
 munkáit említhetjük a Rózsakereszt „Bányatan, kiváló
 tehetséggel a Rózsabányászatra”, e munkában jelesen
 van tárgyában a furászat, melyet ő a tudomány
 eredményeinek értelmes alkalmazásáért által kitüntetés
 keretében gyakorol.

Külföldi leveles" tagnak

D' Czermak nép János zenai egyetemnél az élettan tanára, ki Pesten az egyetemnél 3 évig ugyanazon funk. tanára volt, s ki az élettani intézet megalapításában lényegesen szerepelt. Ő volt, ki Pesten léteben nagy tanítványai mint orvosgyógyfelei követték az élettan iránt nagyobb figyelmet ébregetni törekedett, nagy kísérleti előadások tartása, mint munkára büntetés alatt, s ki állásáról maga mondott le, ezt arról indokolván, hogy meggyőződése: hogy a pesti egyetemen magyarul kell tanítani.

D' Pančić József Belgrádban a természetrajz tanára s a lyceumi Múzeum igazgatója; sok érdeme van különösen növénytan tekintetben Serbia tudomány megismertetésében, de az állomány-föld- s palaeontológiai körlesei is becses bíráknak nem csak Serbiára de honunkra néve is, tekintve a francziáigot, s egyenmőleg a természeti viszonyokban. Magyaroknál tudósok benne a leggyőzelethez legelőször találnak minden alkalmat.

Pest 1868 Május 16.

jegyzette

Kabó József

Latta Kabinzi Agostien
mint helyettes ~~titkár~~

A m. tud. Akadémia Törvény,
tudományi Olytály a által 1868. é. Marcius 10.
18^{án} tartott ülésnek Jegyzőkönyve

Elvöl: Mihály Zoltán János r. t. M. Jozsef, Mik. Pál, Lőrincz
Sándor Tivadar, & Kautz Jula rend. tagok, & Jancsák Edeon
lev. tag. & Bertha Sándor l. tagok.

Tárgy.

Ar első tarsi petti talarék,
penztár kezelté alatt lévő Tár-
alapítványból, ettőlve a tár-
bátyperü három évi időpar,
egy új jutalomkérdés lévén
kitűrendő, a nevert talarék-
penztári igazgató' válapítvány
er ügyben a törvénytudomá-
nyi olytály tőreműködését
vevő írás igénybe, jelsül
a kitűrendő ^{új} jutalomkérdés
végleg megállapítása iránt.
Ennek folytán a törvénytu-
dományi olytály ériutkerésbe

1230
1868



A' pesti hazai első takarékpénztár igazgatóságától

Dr. Nagy Miltoságnak Bró. Eötvös József Miniszter
úrnak mint a' magyar tudományos Akadémia
Elnökének

Besteró

A' Fay András nevet viselő hazai első takarékpénztári alapítványi
szabályok 10^{ik} pontja értelmében a' 20000 frt alapítványi
kiegészítéséig is minden 3^{ik} évre egy 1500 frt jutalmára
elő pályakérdés lévén kitérő; a' takarékpénztári választ-
mány a' 7^{ik} pontban felsorolt jogánál fogva 1869^{ik} évre kö-
vetkező pályakérdésű sűz ki. Fejtésük ki fővonásokban az
anyagi érdekek előmozdítására célzó egyesületek és intéze-
sek állása és szervezése és hatása a' közigazgatási életre,
Európa művelt államaiban, különös tekintettel hazai vi-
szonyainkra. Adásának elő, bírálatát kísérv a' művelt
államok e' tárgyra vonatkozó törvényhozási intézkedések (hatása)
az egyesületek eredő nemzetgazdasági fejlődésre. - Végre a-
dásuk elő, mi lenne teendő a' részben hazánkban a' törvényho-
zás részéről. - Kérve a' magyar tudományos Akadémiát
hogy e' pályakérdés tetszés szerinti formulázása, kihirdetése, a'
beérkező pályaművek átvétele, megbírálása és a' kitűzők
jutalom oda ítélése felett intézkedni meltoztassék

Kelt Besteró 1868 Martius 18^{án}

igazgató
Hajós József

1231
1868



Faint mirrored handwriting at the top of the page, likely bleed-through from the reverse side.

*Dr. János Árkai
Magyar Tudományos Akadémia
Bölcshatalmi Osztály*

Budapest

Main body of faint mirrored handwriting, appearing as bleed-through from the reverse side of the document.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Faint mirrored handwriting at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten signature or name in the bottom left corner.

1537
1868

A történettudományi osztály indítványozza, hogy
a Vitézjuralomra, mely ez úttal 80 aranyból áll, s
melyre a pályaművek 1871 jan. 31-éig beküldendők, a
következő pályakérdés szűzessék ki, még e nagygyűlésből:
„Kivántatik Erdély polgári ^{alvadásánya} állapotát s közigazgatási
állapotának ismertetése 1002-től 1540-ig, különös
tekintettel Magyarországhoz való viszonyára.”

Kelt Pesten 1868 márc. 18.

Kunfalvy János
a történettudományi osztály
tagja.

1232
1868

A Körténétkudományi osztály
pályakérdése a V. évi
feltejtetésre.

M. 18

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Vereem márc. 19. 1868 Juni márc 1868.
A. J. J.

Kedves Barátom,

Csak na képtem véleped a budai nyomda'ról, is felek
a budget vigyete mellet az adatszkat tudatni.

A Regi Magyarokélete V^o kötetéből kérek
58 1/2 ív (Bátori Bibliopja).

Az 1-17. iv nyomtatása ki van már fele.
Hatra van 18-59 (arabokélete). Egy ív
ára 18 fe 17 sz hűvén, eme más ki nyomtatás 4 1/2
ív ára hűvén 754 ft 6 kr.

Feltéve hogy a Bevezetés is a Gloriarium is
ív bead, emezek ára lenne 181 ft 70 kr

A vég öfegy volna: 935 ft 76 kr

Ha ezt állatáná is kárunk, e preliminary is
ívet 1869-n lehetne hagyni. Azzal az egyezési nyomda
jűvesen eljár, csak a más kiadások 754 forint meg.
hagya, habár kis ráta'ban is.

Most ki'pál kis hasonmás, ezek fél' hűvén, részben
100 ft volna az előirányzatba bevezető.

1233
1868

J. J. J. barátom

Joldy

1868

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document, written on aged paper. The text is mirrored across the fold, suggesting it was written on a single sheet that was folded. The ink is dark and the paper shows signs of age and wear.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a date, written in the same cursive script as the main body of text.

888

A hírlapokba.

Magyar Tudományos Akadémia.

A gróf Teleki József-féle 1868-é (szár-
arany) jutalmat, a ~~szár~~ versenyen négy vég-
járték közül a II. számú, "Szörén a jobb." jel-
űzős, Bajusz című végjárték nyertesé. Tel-
ki József-jelűzős ledeiből "Szörén Ede ne,"
ne tűnt ki mint szerző, kinek a jutalom-
kiadásni rendeltetés. A tölti jelűzős lede
Küldetésigény felbonnasztant megismerésül.
Kelt a M. T. Akadémia 1868. március.
19-én tartott üléseiből.

Arany János,
titoknok.

1234
1868

III, 19

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Hoch Königlich ungarische
Akademie der Wissenschaften!

Der hochachtungsvoll Hochachtungsvoll
am 17. 1862 überreichte „Serbiens byzanti-
nische Monumente in der Aulage, sind nun auf die
Nachbarländer Ungarn bezüglichen mitbrachte
Arbeit folgen zu lassen und der hoch k. Akademie mit
den Mithras zum geeigneten freundlichen Aufnahm ganz
vorgelassen vorzubringen

Seiner hoch k. ungarischen Akademie der
Wissenschaften in aufrichtiger Versicherung vorzulegen

Wien, am 20 März 1868.

F. Hanitz

1235
1868

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Jelentés Akademiára!

A Fejérvány-Dulky gyűjtemény ügyében mártus 30-án kiküldött Bizottság 31-én ok.
fejezőn, a róla megbízás folytán megállapította az Országgyűlésnek intéendő
akadémiai kérvény — valamint az Akadémia és a Nemz. Múzeum által
közösen kibocsátandó aláírási felhívítás szövegét, s néhét a Bizottság
két tagján, Rábánji Ágoston Múzeumi igazgatóval s Joldyferne akad. magoc
bizta meg, hogy Dulky ferené úrhoz menjen, s annak az akadémiai kétfői
végzéséhez hozzájárulását kérjen, és arra bírja, miképen a fenn említett
gyűjtemények külföldre küldésére egyelőre elhalasztandó; ez igényt kinyilvánít
után pedig a nevezett két rendeltetési iratot, aláírás végett, a nemz. Elősk
úrnak elbírásra bocsátja.

A megkért két tag azonban Dulky úrhoz ment, kinek, Rábánji
úrnak megjelölésére előadván, és bizonyos körök között, jó remény-
nyel lenni mind az országos képviselő nagy testület, mind a kara
előrelő és nagyvonalú fiai sorhoz tapasztalt áldozatkészségük, e nevezetes
gyűjteményt, mely Múzeumunk múgygyűjteményének a gondozásig is tanul.
ságorlat oly magas fokára emelni, s az archeologia hazánkban elhár.
nék alapját fogva megörökíteni, a hazánál meg ne vanna.

Jánaiak küldetésére azonban nem hozták a kívánt írt.

Dulky ferené úrnak körülményes nyilatkozata: „Világos, hogy a kül.
földi, s házon mely helyre a hozzá birtokosok hozzájárulni ad.
minisztériója, az eldoboztatás ideje alatt, nagyoni állapotokat, elhatároz.
tam magasabb gyűjtemények eladására. Ohajtottam volna ugyan hogy
az, a Nemzeti Múzeum részére peritett meg, a hazánkban maradjon,
s; de csakhamar meggyőződtem, mennyi előzetes felhívás intézés

Ld. még III 1255/1868. is.

1236
1868

varja több vonalban az ország állapotait, s hogy viszonyaink csak nagy-otlára engednek
meg luxusra költenünk: mügyüdmények pedig, mint a képzőművészet része nekünk még hi nem
szült, most csodálgat a luxus-állat közei háttérben. Láttam hogy pénzügy-miniszterünk
házaiban hirtelen megállapította magát mindenekelőtt arra törekedni, hogy bármi nem
magtalanítással a deficitet kiküldje, s így több nem követelhető, hogy ily vételek
által deficitbe keveredjen; és láttam hogy az ország nem volna hajlandó, sürges
több ügyekkel, egetőbb szükségekkel szembe, ily kiadási tételre ajánlani: talmi,
fater tehát, hogy a gyűjtemény megvételről szó sem lehetne, csak a nyitvárost
árvérés maradt fenn. Kiáltottam gyűjteménytanácsot, Dr. Harkányi becses
tudományos cikkeket írt róla, a nagy közönység azonban nem mutatott érdeket
népélet: mintegy 800 látogató közt, két hét alatt az egész
tétel, a nagy arisztokráciától alig valaki, az Országgyűlési tagjai s a tudomány
is indokolom emberitől igen kevés mértékben volt figyelmük. Voltak az
mondók, hogy a Nemzeti Múzeum csak magyar tárgyakról, hogy Székely
rá akarja fordítani a nemzetet; ismét máskor boldulárról szóltak; bizonyos feltevése
járókérdést láttam a dolgozatban; egy éleláp, míg pedig azon párt, melynek tartalom,
háromszor figyelték: én azonban a sémi hagyományos ellenkező a görög és
római ismét irányában nem csodálkoztam. Láttam azt is, hogy a közönység ez
éleláp nem fogadja indigátióval, sőt gyönyörködik benne, sőt meggyőző
zöldöm, hogy szabályomban nem volt igazságom, hanem igazsága van. De,
fenn jarkónak. Ugy politikai álláson sem enged, hogy cökken kezdtől aláírás
munka kezesség az országban, melyek, a részese való gyűjtés felvétel
saját álláson a pártok irányában lehetne senki. És így sem a hívőny,
sem az aláírás úthoz nem adhatom bele-egyeztésem, s nem engedtem hogy
az országos november rá fordítsa. Meg kell frändikem mellett maradni, és csak
avagyit lehet, hogy, valaminek könyvtárasat az Akademiának adtam, mely
szigorúlag a Múzeumnak ajánlották. Egyszer csak fört nem a ritkán, de a nagy,
jártak kulföldre kell mennem. Jelenk azon nem ajánlatokat, mikről érteni
sini felvétel volt, s magyellán adományokhoz visszaadni.

Jelentem Akademiának! a nyilatkozat után, melyekről élel és felvétel

F, a hungaricákat s a hebrivai edényeket,

Y ennyire társasodásom nélkül lehet:

Érdekes

küldöttéink nem tagadhattak, s nem tagadhatják mi sem, sőt melyre melyen is
sajnosan értünk, a Bizottság befizetésnek kintüi küldetésé. S így, mintia
az európai híru gróf - Vicray - gyűjtemény a hazából kitöltözött, Böhm hazánk,
fiaí és Jarkowich gazdag éremgyűjteményének nagy része meg nem vitelt, a
IV. Béla lányának Margitnak házi stára, ezen a kormányzati oroklyéba
kívül egyetbe és járattak Arpadkői múkines, fiatal kivándorolt, s a
gazdag gr. ... nagy becsü mügyűjteménye csak eziméne semmük elöt a
küljölde eladott - jünyhelenk nagyonak a Jék. Akadémiaát egy újabb,
s ezeknél nem kisebb hazai rehterigjöl tudósítani. Mijjö az idő - s árja
a tudományos műveltség Génusa, hogy ez idő nagyon távol ne legyen -
midőn a cultura ity investitioinak elhatárlatái fájdatlank költsendek
egy követségű ivadéban; mostohaságunk pedig a legfeljölbb helyeni érde,
köl iványában megfoghatatlan lehet.

Pest, apr'lis 2. 1858.

Kubinyi Agoston

Dr. Erdy János

Matray Gábor

Jolly János

Dr. Henszlmann Imre

A M. Juhász Akademiához

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A János-Székely-ügyben titkársági
Birtokosokhoz

[Faint handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.]

Vallás-és közoktatási
m. kir. Minister.

Budán 24/4 1868.

Méltóságos Tóth Lorincz urnak, mint a magy. tudományok
Akadémia pénztárnokának.

Síves kéjért Méltóságos Tóth István akadémiai
Királynak, évi fizetésének rovására, késszár 1000
forintot alként kifizetni, hogy ezen összeg, mint előleg,
születés egyenlő havi részletben levonásit.

Tóth's jogaindóványa is mellékelni ide
csatoltsanak.

B. Eötvös István

A késszár forrását a mai napra

megkaptam.

Bud., 1868. apr. 27.

Tóth István
akad. kiadó.

1237/1868

10.27

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Tizen sorok előmutatója

Thaly Kálmán úr, a Magyar

F. nagyméltóságú
E. méltóságú

Andrássy úrnak:

Bathyanynak:

Esterháznak

Andrássy
Bathyanynak
Esterháznak

Judományos Akadémiának történelmi
országipeli Tagja, azon kérelmet intéz,
hogy alulírt Elnökséghez, hogy miután
ő, különösen a Jókői-Károcsi kor,
rakra vonatkozó történelmi tanulmá-
nyai végett, ahajtaná F. gróf Andrássy
György és F. gróf Andrássy Mária urak
Krasznahorkai Herceg Bathyanynak
Júlián úr ~~úrnak~~ körmendi * id. gróf
Esterházy Miklós úr ö. méltóságú
tatai) levéltárát megremélni, ille-
zőleg mándatok által a hazai törté-
nelmi érdekekben felhasználni, egy-
ékelje ^{urak} ~~akadémiai~~ ^{akadémiai} ~~akadémiai~~ ^{akadémiai} ajánló
levél ~~estere~~ ^{estere} ~~adarnék~~ ^{adarnék} ki: exrenel
mind a nagyméltóságú F. gróf ~~úrnak~~
(mind ~~estere~~ ^{estere} a főméltóságú Herceg
urak — mind a méltóságú F. gróf ~~úrnak~~
a méltóságú engedély kégyes megadá-
sára, mind azon uradalmi tiszt
urak, kiknek közvetlen ügyelete
alatt a levéltár áll, szives segély,
nyújtására tisztelettel fölkeret-
nek.

Kelt Pesten, 1868 május
hó

tisztelettel

akadémiai elnök.

1238
9868

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA
KÖNYVTÁRA

Magyar Tudományos Akadémia.

Az Akadémia "Ügyrendének" 91-dik pontja szerint, a 200
aranyból álló akadémiai nagyjutalom 1868-tól az 1862-től
1867-ig (hexárolag) nyomtatásban megjelent Történelmi
munkák legjobbikáinak, - s az azal járó Marxibányi
50 arany melléjutalom ugyanazon stábeli másodrendű
jellegű munkáinak levén odaítélendő: exemplis 12 in 12
az "Ügyrend" 92-dik pontja értelmében, az illető
magyar nyelv határozataiból, figyelemmel az illető
szavak, hogy nyha pályadíj, nyha munkák be nem
küldése esetén a versenyből nyha kárja, mindazal,
kul saját érdekében nyha egy példányát folyó
alkalmánál nyha márcsik egy példányát folyó
évi október 1-én napjáig a titoktartó hivatalhoz juttat,
saját, kísérő levélükben feljegyezve röviden, a mit
munkáját kiválóan jellemző vonásokat tartalmaz.
Kelt Pesten 1868 máj 27-én

Arany János
titoknok.

1239/1868

A hírlapokban

V. 27

MÁGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

MEGHIVÓ

a Magyar Történelmi Társulat

1868 *é. június 4-én* n d. u. 5 órakor a magy. tud. akadémia palotájában
tartandó

választmányi ülésére.

Izól t. cz. Henzylmann János

választmányi tag úrnak.

*1868
1240*

J. Kanitz

Flanzenzage No 6

Wien

1240 / 1888

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Tisztelt t. t. úr!

A történettudományi osztály ~~tan~~ Nagy-Selmeci
Thölké József Kristóf úr értekezését, melynek
címe: Ripád emléke című értekezésre vonatkozó
bővebb megjegyzések, szabályszerűleg bíráló alá
bocsátván, az el sem alakjára sem tartalmára nézve
kiadásra egyáltalán nem ajánlható, így a szerzőnek
visszaküldendő.

Buda 1868 jul. 16.

Stumpfoly János
a történettudomány
osztály jegyzője.

1241
1868

Veszem jul. 20 "1868"
1868

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

1868. jul. 27. i. összejövetelen
jelensendő tárgyal:

1. Haberera ~~szász~~ Aristoteles Metaphysicája
Kés bírálat beírva.

2. Hoffer Endre Herodotus forrásainak
bírálatát megvitatni.

3. A helsingforszi finn irodalmi társaság ki-
ványa szerint az Academia Scientiarum
kiadványait.

"Nygrens" szerint Helsingfors: Linnéus
Andri társaság kaja már az Értekezések
és Értekezések és Rölemez nyelvű. Né-
jött-e a késsé?

1242/1868

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ötven ülés

1868

A Magyar Tudományos Akadémia kérelmét említkézve
közöri, hogy a Magyar Stólgyel alapítványából,
egyenkint 300 forint jutalomra kitűzött közzététel
nyolcz rendbeli pályafeladat hasáridegig folyó
évi szeptember 30-án lejár.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

MASTAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIJA
KÖNYVTÁRA

TX 120

1243/
1868

4. Aki a pályázatok a jutalom ki nem
adatik.
5. Ha a jelölt levele felbonthatatlan
hogya a munka saját kezében a szerzőnek, illetve a ju-
talomtól elvont.
6. A jutalom a pályázatok kiadásáig az
Akadémia levelezésében marad.
7. A gróf Teleky-féle drámai pályázatoknál a 1. és 2.
kötet legjobbjának a jutalom, a szerzők közt a többi
kötet egyaránt az akadémián marad.
8. Mind ezen feladatokról a szerzőknek akadémiá-
iakon is pályázhatnak.
9. A Hölgyek díjai mellett pályázatok még ki-
adnak is, melyek célja, hogy a pályázók levele-
iket megküldésük előtt a szerzőknek a pályázatok kiadásáig az
Akadémia levelezésében maradjanak. Az akadémiák
akadémiai levelezésében az akadémián maradnak, a többi
kötet legjobbjának a jutalom, a szerzők közt a többi
kötet egyaránt az akadémián marad.
8. Mind ezen feladatokról a szerzőknek akadémiá-
iakon is pályázhatnak.
9. A Hölgyek díjai mellett pályázatok még ki-
adnak is, melyek célja, hogy a pályázók levele-
iket megküldésük előtt a szerzőknek a pályázatok kiadásáig az
Akadémia levelezésében maradjanak. Az akadémiák
akadémiai levelezésében az akadémián maradnak, a többi
kötet legjobbjának a jutalom, a szerzők közt a többi
kötet egyaránt az akadémián marad.

KIVÁLNO
KÖNYV
KÖZVETLEN
KÖZVETLEN
KÖZVETLEN

Ad 1
1243
1868

ARANY JÁNOS

3
Jutalom négyezer arany.
Határnap 1868. decz. 31-ke. — A jutalom 1869. márczius
19-én adatik ki.
A jutalmazott mű, előadásra, a Nemzeti Színház sajátja
leszen.
2.

I.
**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
ÚJ JUTALOMTÉTELEI.**

A Nyelv- és Széptudományi Osztályból.

1.
A gróf Teleky József-féle drámai jutalom-
ért 1869-re szomorújátékok pályáznak. Csak
valódi tragoediák fogadtatnak el, a középfajok kizárá-
sával. A verses forma előnyéül fog tekintetni a műnek,
hason vagy közel hasonbecsű társak felett.

Jutalma száz arany.
Határnap 1868. decz. 31-ke. — A jutalom 1869. márczius
19-én adatik ki.
A jutalmazott mű, előadásra, a Nemzeti Színház sajátja
leszen.

2.
A gróf Karácsonyi-féle drámai jutalomért
1870-re vígjátékok pályáznak. — A jutalom a vi-
szonylag legjobb műnek csak úgy adatik ki, ha egy-
szersmind színi, drámai és formai tekintetben haladást
tanúsítónak s ekkép önbecsileg is kitüntetésre méltónak
találattik.

Jutalma négy száz arany.

Határnap 1869. decz. 31-ke. A jutalom 1870. márcz. 31-én adatik ki.

A jutalmat nyerő mű a szerző tulajdona. Ha azonban a sajtóviszonyok oly változtával, hogy az írói tulajdon a színházak ellenében kellőleg védve lenne, szerző 3 hónap alatt ki nem nyomtatná művét: a kiadás joga 10 évre az Akadémiáé.

3.

Harmadszor.

A mindennapi tapasztalás bizonyítván, hogy mióta a nyelvújítás jogosultsága kérdésbe többé nem vétetik, és irodalmunk, főleg pedig az időszaki sőt a napi sajtó is folytonos gyarapodást veszen, nyelvünk szükség nélkül más nyelvek phrásisai után képzett számtalan — a törzsökös magyar szólásmódoknál sem szebb, sem hatályosb, sem világosb, sem szabatosb — új szólásokkal árasztatik el, mi által a nyelv sajtát eredeti színezetéből kivéttetik, a nélkül, hogy egyéb tekintetben nyerne:

Fejtessenek ki tehát azon elvek, melyek új szólásmódok alkotásánál szem előtt tartandók; s mutattassék ki számos példákban, mily káros befolyással volt és van, ez elvek mellözése miatt, nyelvbeli előadásunkra az idegen nyelvek hanyag, vagy szolgai utánzása a nyelvújítás diadala óta.

Jutalma a M a r c z i b á n y i-alapítványból n e g y v e n arany.

Határnap 1870. márcz. 31-ke.

A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

4.

Kivántatik A e s t h e t i k a i k é z i k ö n y v a mivel magyar közönség használatára. Kiterjedése 24—30 közt 8-r. nyomtatott ív.

Jutalma a Magyar Hölgyek alapítványából h a t s z á z forint.

Határnap 1869. szept. 30-ka.
A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

A Törvénytudományi Osztályból.

1.

Fejtssek ki fővonásokban az anyagi érdekek előmozdítására czélzó egyesületek és intézetek állása, szervezete, és hatása a közgazdasági életre Európa művelt államaiban. Adassanak elő, bírálattal kísérve, a művelt államok e tárgyra vonatkozó törvényei s intézkedései, s fejtssek ki ezeknek hatása az említett egyesületek útján eszközlött nemzetgazdasági fejlődésre. — Végre: adassék elő, mi lenne teendő ez irányban hazánkban a törvényhozás részéről.

Jutalma a Pesti Hazai Első Takarékpénztár részéről, a „Fáy András alapítvány“ alapító levele értelmében, ezerötyszáz forint.

Határnap 1869. december 31-ke.

A jutalmazásra már kijelölt munka a szerző által legalább 500 példányban kinyomatandó, s a munka megvétele a közönségnek lehetővé teendő; ellen esetben a jutalom ki nem adatik. A munka a szerző tulajdona marad, ki abból három nyomtatott példányt a Takarékpénztárnak átadni köteles.

2.

Fejtssenek ki a házasságból eredő vagyoni jogviszonyok, mind a házas felekre mind a gyermekekre nézve, tekintettel a gyámság eseteire is. Adassanak elő azon elvek, melyek szerint hazánkban e viszonyok s általában az egész árva-ügy törvények és közigazgatási intézkedések által rendezendő volna.

Jutalma a Sztrokay Antal-alapítványból száz arany.
Határnap 1869. december 31-ke.

A Történettudományi Osztályból.

1.

Kivántatik Erdély polgári alkotmánya s közjogi állapotának ismertetése 1002-től 1540-ig, különös tekintettel Magyarországhoz való viszonyára.

Jutalma a Vitéz-alapítványból nyolczvan arany.
Határnap 1871. január 31-ke.

2.

Mióta él nemzetünk mostani czímerével és színeivel? Voltak-e ezek előtt más jelvényei, s ha igen, melyek, s mi okból és mely alkalommal cseréltettek fel azok a mostaniakkal?

Jutalma a Gorove-alapítványból harmincz arany.
Határnap 1869. január 31-ke.
A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

A Természettudományi Osztályból.

Irassanak le azon módszerek, melyek a bor és must vegyi vizsgálatára, különösen a főbb alkatrészek meghatározására szolgálnak, oly népszerű modorban, hogy annak nyomán egyszerű segédeszközökkel a nem szakértő is képes legyen ezen meghatározásokat eszközölni.

Jutalma a Vitéz-alapítványból **negyven arany**.

Határnap 1869. június 31-ke.

A jutalmazott mű az Akadémia tulajdona.

II.

MÁR KIHIRDETETT ÉS FÜGGŐBEN LEVŐ

JUTALOMTÉTELEK.

A Nyelv- és Széptudományi Osztályból.

1.

A gróf Karácsonyi-féle drámai jutalomért 186 $\frac{6}{7}$ -ben *szomorújátékok* pályáznak, hová nem csak szomorújátékok, hanem másnemű, történeti, regényes, polgári színművek, drámai erkölcsrajzok stb. is értenek. A jutalom csak önálló becsű munkának adatik ki.

Jutalma **négyszáz arany**.

Határnap volt 1867. dec. 31-ike. A jutalom 1868. mart. 31-én adatik ki.

A jutalmat nyerő mű a szerző tulajdona. Ha azonban, a sajtóviszonyok netaláni oly változtával, hogy az írói tulajdon a színházuk ellenében kelleg védve lenne, szerző három hónap alatt ki nem nyomtatná művét: a kiadás joga 10 évig az Akadémiára száll.

2.

Kivántatik elbeszélő költemény, mely a magyar történelemből vagy mondából vett valamely tárgyat úgy kezel, hogy abban történeti vagy mondai személyek cselekvénydús mesében jelenjenek meg, a mű forrástanulmányokra mutasson, s a korfestésre, érdekes feltalálásra, correct compositióra, költői tárgyalásra, választékos nyelvezetre, és a versbeli technika szigorú, tiszta

és szabályos megalkotására nevezve, költészetünk diszére szolgáljon.

Jutalma az ifj. gróf N á d a s d y F e r e n c z ú r által néhai gr. N á d a s d y T a m á s nevére tett alapítványból kétszáz arany.
Határnap 1869. május utolsó vasárnapja.

A jutalmat nyerő mű a szerző tulajdona marad, ki tartozik azt esztendő alatt közrebocsátani.

3.

Kivántatik a magyar igeidők elmélete a középkori, úgy a XVI. és XVII. század irodalmi — s a mennyiben vannak, népi nyelvemlékei alapján, tekintettel a legújabb kor irálytani fejleményeire.

Jutalma a M a r c z i b á u y i-alapítványból n e g y v e n arany.

Határnap mart. 31. 1868.

A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

4.

Azon befolyásnál fogva, melylyel a külföldi irodalmak a magyar nyelvre hatnak, szükségessé válik, hogy a magyar szellem saját történetének tudata által őrizze meg önállóságát. A régi magyar irodalomnak beható és folytonos tanulmányozása tehát oly mellőzhetetlen, mint a haladó kor eszméinek átültetése. Ama tanulmányozás pedig az egyes kiváló írók nyelvének átvizsgálása útján képezi leginkább azt a nemzeti öntudatot, mely a szellemi önállóságot megőrzi.

Ily célből kivántatik oly munka, mely Pázmány Péter magyar nyelvének sajátosságait részletesen felmutatván jellemezi.

Jutalma a M a r c z i b á n y i-alapítványból n e g y v e n arany.

Határnap marc. 31. 1869.

A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

5.

1.) Kivántatik a *Római irodalom történetének kézikönyve*, a művelt osztályok számára.

Múlhatatlan feltétel, hogy a kitzított tárgy alapján az illető tudomány jelen állásával egyezőleg, e mellett lehetőleg népszerű, csinos és correct nyelven dolgoztassék ki. (Lásd alább: Pályázási Szabályok 9. pont.)

Terjedelme legalább 12—15 közép 8-r. nyomtatott ív.

Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz forint.

Határnap sept. 30. 1868.

A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

6.

2 Kivántatik a *Festészet egyetemes Története*, korok, népek, irányok és iskolák szerint, a nevezetesebb művészek és művek ismertetésével, s az utóbbiak hollétére s másolataira utalással. /Kiterjedése legalább 12—15 nyomtatott ív.

Múlhatatlan feltétel, mint fentebb az 5. szám alatt.

Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz forint.

Határnap sept. 30. 1868.

A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

7.

A n. m. m. kir. ministerium kezelése alatt álló *Fekesházy*-alapítványból ötszáz forint jutalom fog adni egy, az 1867—1871-ki öt éves körben, nem magyarok számára, a hazában divatozó bármely nyelven (a magyaron kívül) írt, *a magyar nyelv és irodalom megismertetésére rendelt* s nyomtatásban megjelent *tan-, kézi vagy olvasókönyvnek*. Mire a hazai írók oly megjegyzés-

sel tétetnek figyelmissé, hogy bár az illető munkák be nem küldése senkit a jutalomból ki nem rekeszt, csak *saját érdekeket mozdítják elé*, ha e téren megjelendő munkáikat benyújtják az Akadémiához.

A Philosophiai Ösztályból.

3.

Kivántatik a *Bölcsészeti Erkölcsstan* kézikönyve. Kiterjedése legalább 12—15 közép 8-r. iv.

Múlhatatlan feltétel, hogy a kitézött tárgy alaposan s az illető tudomány jelen állásával egyezőleg, e mellett lehetőleg népszerű, csinos és correct nyelven dolgoztassék ki. (Lásd alább : Pályázási Szabályok, 9. pont.)

3

Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz forint. Határnap sept. 30. 1868.

A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

A Történettudományi Ösztályból.

1.

4.)

Kivántatik az *Újabb nevezetes Utazók története*, különös tekintettel a világ és az éjszaki sark körüli utazásokra. Kiterjedése legalább 12—15 közép 8-r. iv.

Múlhatatlan felétel, hogy a kitézött tárgy alaposan s az illető tudomány jelen állásával egyezőleg, e mellett lehetőleg népszerű, csinos és correct nyelven dolgoztassék ki. (Lásd alább : Pályázási Szabályok, 9. pont.)

4 Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz forint.
Határnap sept. 30. 1868.
A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

2.

5 Kivántatik a *Görög Államrégiségek kézikönyve*, t. i. az összes görög föld és népek bevezető ismertetése után, az ezeket összekötött intézvények és vallásügy, úgy az egyes törzsökök és államok közeletének, vagyis alkotmányaik, közigazgatásuk, törvénykezésök és hadügyök ismertetése; — *legalább* 12—15 közép 8-r. nyomtatott íven.

Múlhatatlan feltétel: mint fentebb, az 1 szám alatt.

Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz forint.
Határnap sept. 30. 1868.
A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

A Természettudományi Osztályból.

1.

6 Kivántatik a *Füvészet Alapvonalait* tartalmazó kézikönyv, a művelt osztályok szükségeihez alkalmaszva. Kiterjedése *legalább* 12—15 közép 8-r. nyomtatott ív.

Múlhatatlan feltétel, hogy a kitűzött tárgy alaposan az illető tudomány jelen állásával egyezően, e mellett lehetőleg népszerű, csinos és correct nyelven dolgoztassék ki. (Lásd alább: Pályázási Szabályok 9. pont).

Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz forint.
Határnap sept. 30. 1868.
A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

2.

Kívántatik a *Növényzeti Földrajz* kézikönyve. Kiterjedése *legalább 12—15 közép 8-r. nyomtatott iv.* Múlhatatlan feltétel, mint föntebb az 1. szám alatt.

Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz forint.

Határnap sept. 30. 1868.

A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

3.

8.) Kívántatik az *Állati Életten* (physiologia) *alaponalait* tartalmazó kézikönyv, különös tekintettel az *emberre*. Kiterjedése *legalább 12—15 közép 8-r. nyomtatott iv.*

Múlhatatlan feltétel, mint föntebb az 1. szám alatt.

Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz forint.

Határnap sept. 30. 1868.

A jutalmat nyerő mű az Akadémia tulajdona.

Pályázási szabályok.

1. Minden rendű pályairat a fen kitett *határnapokig* az Akadémia titoknokához küldendő; azokon túl semminemű ily munka el nem fogadtatván.

2. A pályamű *idegen kézzel tisztán írva, lapszámozva, kötve* legyen.

3. A *szerző nevét, polgári állását és lakhelyét* tartalmazó pecsétetes levelen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán. A pecsétetes levélben netalán feljegyzett kikötések, feltételek vagy a verseny-ügy körül régtől fogva bevett szokásos eljárástól netán kívánt eltérések tekintetbe nem vétethetnek.

4. *Álnév* alatt pályázónak a jutalom ki nem adatik.

5. Ha a jeligés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka saját kezeirása a szerzőnek, műve a jutalomtól elesik.

6. A jutalmat *nem nyert pályáiratok kéziratai* az Akadémia levéltárában maradnak.

7. A gr. Teleki-féle drámai pályázatoknál a tórsai közt legjobb műnek a jutalom mindenkor kijár; a többinél egyszersmind az absolut becs határoz.

8. Mind ezen feladatokra mindenrendü akadé. niai tagok is pályázhatnak.

9. A Hölgyek díjai melletti pályázatokra még különösen is megjegyeztetik, hogy a pályaművek ívszámái csak megközelítőek, s az írók tájékozására s nem szorosán kötelező szabályul vannak felemlítve. Az alapítók akaratahoz képest azonban okvetetlenül szükséges, hogy a felvett tárgyak alaposan, a tudomány állásához, a l. or érdekeihez, úgy a magyar művelt osztályok szükségerei s készülete fokához mérten dolgoztassanak ki, mi ki nem zárja azt, hogy egyenesen külföldi, angol, franczia, német, a czélnak megfelelő ily munkák ne vétessenek fel alapul; de ily esetben a bírálat körül egybevetés végett az eredetiek is hozzátartassanak a pályaműhöz, megjegyeztetvén egyszersmind, hogy hasonbecsü eredeti mű mégis elsőseget nyer az átdolgozott mű felett.

Egyébiránt *bármely*, ha csak *formai szabálynak is*, *elhanyagolása* elejti a szerzőt a jutalomtól.

Kelt Pesten mart. 19. 1868.

ARANY JÁNOS,

titoknok.

A Philosophiai
Törvénytudományi
Történelmudományi

osztályok 1. cz. Tagjait
tisztellel kérem, hogy, miután az osztá-
lyok legközelebbi — Nov. 2-i — ülésére elő-
adás bejelentve nincs, e körlevelet hátam
ozni, és kérek értékesét metálan kész, czl,
mél ide följegyzni — méltóztatásának.
Pest, 1868 oct. 26.

Arany János
titoknok.

Arany János latta, nincs.

Jóthörmez most nincs, az amint korábban
oprányulere rejen lip Láder emlékezet

Beírva 26 / 68.

Togara J. latta

Zsoldos J.

Novák Mihály J.

Erdő J. latta

Stabó Karoly J. latta nincs

Hunfalvy János olvasott

Haberern J. latta nincs

1244

1868

Birodalmi

Magyar Királyság

Somberegyen

Stábskapitány

Római Lordz

Fabian G.

Finály Hencs

Riedl Hencs

A

Philos. törvény és
történelmi. országot
4. ct. Tagjainak.

Helyben.

Arb

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Tiszelt Igazgatósádnak!

A magyar tudományos Akadémia Igazgatóságiából
kihirdött kánonoknál Bizottságnak f.é. April
ki 4^{én} tartott üléséből, mi alulírottak, az Aca-
demia alaptörvénye és kamatairól 1861. 1862. 1863.
1864. 1865. 1866. és 1867. évekről szóló, s az Aca-
demia ügyére Hunka József ur által már írt.
vizsgált kánonoknál felülvizsgálásával
megbizattunk; minnek folytán az 1861. 1862. 1863.
és 1864. évekről szerkesztett kánonoknál, az
1865. 1866. és 1867. évekről pedig csupán főköny-
veket az okmányokkal együtt rigorósan fel-
ülvizsgálva: van szerencsénk azokat a Tiszelt
Igazgatósádnak ide mellekeltve azon meg-
jegyzéssel átvolgáltatni, - hogy az utóbbi ká-
non évről szóló főkönyveket Főpénztárnok
ur kezénél végezt már vizsgálva. -

A felülvizsgálattal felmerült észrevéte-
leink követhetők: ugyanis

átalánosan mind a f. évre

- 1^o Több bevételek az alapítók befizetett kamatai-
ra nézve minczenek elleunygtatva, de ezek-
nek befizetése az alapítók könyvének egybeha-
sonlítása által igazolva van.
2. A költségalapítvány bevételekről szinte mincse-
nek elleunygtat, mit ugyan igazolnak az
azonnali kamatarok végezt elhelyezett örvé-
gek nyugtái, és az alapítók költség könyve,
az ugynevezett aranykönyv.
3. Az alaptörvényből költönvess örvégekről, valamint
azok vizsrafizetéseiről nyugtát mincsenek,

1245
1868

exek

exek ugyan, mint átfutó tétel az év végével kiegyenlítették, továbbá az alapító könyvei is aduak kelő felvilágosítás.

Értővény az 1862. évre.

A 335. tétel alatt Schrób nyugdíja szerint 30. for. 18. kr. fizetett ki, a napokban pedig 38. for. 18. kr. fordul elő kiadásban; ezen 8. forintnyi felülkiadás igazolandi marad.

Az 1863. évre.

A 36. tétel alatt Szabó József bizalmasági ev. lóardó apró költségeiről 8. for. 67. krajzáról okmány minden.

Az 1864. évre.

A 188. 189. 190. 199. 200. 209. és 228. tétel alatt az aranyos bevételeiről cupán iróval írt apró papír tételhez létezők név aláírás nélkül. Ezen tételhez helyesfénytől csak is az által szeres. kértük meggy. ödeis, hogy azokat a hivatalos lapban ugyan azon napokon beiktartott árfolyammal összegezzék, és helyesnek találjuk, mely faragás, munkák kiterítés végett jövőre az illető pénzváltóháztól rendszer nyugtát rendelők.

Az 1865. évre.

A 181. 192. 346. 697. 698. és 838. tétel alatt az aranyos bevételeiről a fensebb említett eset fordul elő.

Az 1866. évre.

a) A 39. tétel alatt Steinbach József 34. for. 76. kr. ról szőlő olaj számlája hiányzik.

b) A 126. tétel alatt Lederer robatintitóról ki. fizetett 40. forintból nyugta minden. —

Az 1867. évre.

a) A 126. tétel alatt 85. db arany vállairól nyugta minden. —

b) a 448.

b.) A 448. tétel alatt az alaptörvényt költőnörött
3000. for. utáni jövő 52. for. 16¹/₂. ev. kamatról
mics nyugta; illy nemű kamatozás az öszves
számadásvorbau nem fordul elő, s így valósi-
ni, hogy ezen 3000. forint nem is az alaptörvé-
től hanem más alaptól költőnörött.

c.) A 462. tétel alatt Schewel Guidónak irói díj
fejében, annak nyugtája szerint kiadott
42. for. 50. kr., — a könyvben pedig 60. for. 50. kr.
van bevezetve; ezen 18. for. felül kiadás igazsá-
gandó marad. —

Az elővrott éirvevételeken kívül még
átalában megjegyzendőnek véljük, hogy jövő-
re a pénztárnok ne által semmi befizetés nyug-
ta nélkül ne törtéjék, valamint oda törekedjék, hogy
a befizetésekkel is az ellen nyugták meglegyenek,
mi által úgy a vizsgálás, mint felülvizsgálás
tetemesen könnyítve leed.

Továbbá kívánatos lenne, hogy minden
évben törtéjék meg a rendes számadáskétel.

Végre említés nélkül nem hagyhatjuk, hogy
jövőre a főkönyvek, mint a Számadó legfőbb
okmányai minden év végével rendszeren záras-
sanak be, és bennük legkisebb változás ne
törtéjék. —

Melly jelentésünk utáni tisztelettel vagyunk
a Tiszelt Igazgatótanácsnak

Pesten 1868. November 22^{én}

aláírók szolgái

Graf Károly György

Graf László János

Jel. ys. Feteri Domokos

68

XI. 22

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

[Faint, mirrored handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

[Large, faint handwritten signature or mark]

A tisztelt Akadémia házonkívül volt, tudományos
 tekintélyével és méltóságával öffe nem fész, botrányos jele-
 netek színhelye. Az Akadémia jegyzőkönyvében fejezte ki ugyan
 rosszalását az e botrányokat okozó tag illetlen magavisele-
 séről, de ezen Komoly és mindenre nézve a hit és pégyenítő
 határozata, úgy látszik, nem bírósítja az Akadémiát jövőre
 hasonló esetek ismétlése ellen.

Gyökerez orvosláról csak a legközelebbi nagyjgyűlés gondos-
 kodhatóan, addig is indítványozzuk: utasítsanak a mathe-
 matikai és természettudományi osztály-észtület, hogy az
 üggyend 30-dik szeptemberi pontjának határozatát, mely
 így szól: általában ellenőrködik (az osztály-észtület) hogy az
ülésekben a tudomány állásához és méltóságához illő elő-
adások tartassanak - különösen Akim Károly ir, mint a
 matematikai és természettudományi osztály-észtület ^{osztály-észtület} ~~osztály-észtület~~ ^{osztály-észtület} ~~osztály-észtület~~
 részén fogantatására ~~szükség van a legközelebbi nagyjgyűlésen~~
 Pestre 1868. december hó 2-én

Greenspárok

Ronay János

Joldy János
 Nagyváry

Lesky Sándor
 Ballagi István

Hunfalvy János
 Romerflóris

S. Pólya Károly
 Horváth Miklós
 G. Lazar Kálmán
 Vekerse Károly

Frivaldszky János
 Gönczy Pál
 Thalichálmás

Szege János

1247
 1868

Vettem dec. 21 n'lebens.
1808

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Tekintetes kir. Törvényⁿ A!

budapesti Tekintetes kir
Törvénysekhez

3

jelentése

Horvinszky Nőirőlör ügy-
veid. ügyaromban, mint
br. Rudics József hagyaték-
ban bíróilag kinevezett, avir-
gondnokának. /: lak. VIII.
Lerge u. 14 sz. a:)

melyben f. évi augusztus
hó 12-ig terjedő
számvadását és a ha-
gyaték kezelésére vo-
natható jelentését a
9349 és 28826/890 sz.
végzésék folyóiban be-
mutatja.

MB a. számvadás 2 MB. alatt
jövendelmi kimutatás.

1248
1868

A

Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtára

3

jelentés

Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtára

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMA
KÖNYVTÁRA

Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtára

Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtára

Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtára

1878
1878

Tekintetes kir. Törvénysek!

Működés, mint néhai bíró Rudics József hagyatéka-
nok bíróság kireverett, közigazgatási, megjelölés
a f. i. 9349 és 28826 számú végzésekre van szeren-
sim a hagyaték kezelésére és gyümölcsötetésére vo-
natkozó és kezeletül fogva f. évi augusztus hó 12-ig
terjedő számadatokon az alábbi csatolt db bevé-
teli, - és db. kiadásai okmányokkal felszerelve

M. alatt a követhető felvilágosítások és jelentés ki-
sérteiben kitévelettel bemutatni. -

1. M. A hagyaték közigazgatási módjait jövedel-
mestériség a 2. M. alatt csatolt kimutatásnak tartal-
ma. Ezen kimutatásnak kiegyesítő részét képe-
zi azon 35 db. eredeti számadék, melyeket a bírósá-
g alkalmával egyenként fel fogott mutatni, je-
lentés azonban azért nem mellékelék, mert azokra
a jövedelmek beszedése, vagy a közigazgatási kö-
rletek elintézése érdekében nagyobb mértékben le-
het. - A mennyiben azonban kimutatás, azokat
minden percben költő is bemutatottam. -

Ezen jövedelmi kimutatás képei a kül-
sőt a kezelés és gyümölcsötetésnek is ha az-
nak adatai a számadék bevételi kételeivel össze-
vetetnek: kitűnik, hogy a számadék napjaink
az eredetiek jövedelmek pontosan befolyása, kivéve

a.) a szabadságai hárs egyik lakójának Be-
vényi Lajosnak a f. i. január 24 kől - június 24 ig
tevéltő nevezetű évi bérszeret, melyet ő perelteték
is melyből hátrólikban van 46 ft 12 kr.

b.) Ugyanezen lakó további hátrólikban
van a július - októberi nevezetű évi bérszeret .. 132 ft 87 kr

c.) Egy másik lakó Löw Miksa két nevezetű
évi bérszeretből szintén hátrólikban van .. 165 ft 63 kr.
mely bérszeret befizetésére néve annak feleknek
egyfelénél f. h. községi illetőleg szeptember 1-ig
holnaptól adóztatott. -

További a bajnai hárs hátrólikos bérszeret.
valamint a Kovácsok által az által használt
almási hárs bérszeret néve is, az ezen hársok-
nál szükségessé vált is a kelető bírósi írás által
engedélyesen jövedelmek tekintetében elszámolás-
nak lévő helye, ezekre néve annak idején kü-
lön fog jelentés is nyilvános tételni. -

Ugyanezek a helyek még kell még je-
gyeznem, hogy minthát a szabadságai hársok
nével egyes bevétel tétel egy ő nevezett fozdul-
nak elő, az ezen tételhez adott kimutatások
felülvizsgálata, hogy azok kiiktal folytak be is így a
szabadságai hársok jövedelmének befolyása e-
zek által könnyen ellenőrizhetővé válnak, tovább-
ba, hogy az almási is kumbajai nagyobb ingot-
banak egy nével bérszeret, melyek f. i. a nyilván-
osságban külön tételben kitüntetve minemnek
a Kovácsok Király az nyilvános kimutatás-
sáiban fozdulnak elő, mint a ki azok a mo-
nos rákat elvételre előtti időben a kelető

birottsáig meghozzásából melyre be is arakhat a 4.
11. 15. 25 és 31 márcus alatt okmányok szerint
el is moimok. -

Ezekből tehát tisztán látható hogy a ha-
gyományok mikénti gyümölcseketese, vala-
mint araknak pontos bevedése is. -

2.) Mivel a hagyományok vonatkozásban
a keresési számlát a 9349 márcus végén szerint csak
f.é. mintán végén nemleltetett el is ugyanezen a
22865 sz. alatt háberített $\frac{21311}{890}$ márcus hár. háblan
végén szerint csak június végén vált jogerővé,
ezen moros számlát elrendelésig tehát a hagyományok
a két végrendeletti esetelekben által kötött osztály
egyeseig írtelmében az ezek részéről választott bi-
rottsáig által kereltetett. - Valamint tehát az összes
kerelteti dispositiók ezen birottsáig rendelkezésébe
alapszabályok is alólított szingulárok erekel csak
mint a birottsáig elvételé műkövöltött köve, köve-
kerüley az összes gyümölcseketési intézkedések nem
háborúlagos szerényes is szingulárok kénykedése-
imet képszik, hogy viszont a bemellikelt jegy-
szövevényi kivonatok szerint a birottsáigi eljárás
háborúlagos is, ezen birottsáig által lettek meg-
állapítva is liquidálva, háborúlagos által utké-
pen, hogy a birottsáigi háborúlagos műkövölté-
ket mi nem moimított fel is csakis csak-
nok, a kik háborúlagos kivül műkövölték is
is ugyan azon alkalmakon, mielő háborúlagos-
kín kivül függőitok, lettek az utolsó há-
borúlagos felül, élelem, szállás is egyebb há-
borúlagos fejeben naponta 10-10 pengő összegek

megpróbára. Ezen a bizottságot akkor még saját ha-
tás körében megillető intézkedésen nyugvóanok se-
hőt a kiadásoknál 1. 2. 5. 12. 15. 16. 26 és 53 tétel
alatti összegei, melyeknek aránylagos rekvizitumok
a legfontosabb beindító gondos elintézése körü-
ben is teljesén igazolja.

3.) Miként a számviteliokból kitűnik, alól-
isott nyugvóanok időesítés, munka, eljárás és
kénykedésinek honosítására fejében es uttal mint
sem szíves fel és fennhagyja ennek elintézését
akkora, a mielőtt az érdekeltek és irányban más-
ként intézkednek, vagy pedig ebbeli működések,
befejéséhez jut, ellenben felszámításja a 2 pont alatt
tízes hasznó alaposa késsz pénzkiadásokat mindezen
kénykedési alkalmakból, melyek a körülményben is leg-
müköbbsé valóban utórisát bírái végresek, vagy
egyébb felmerült beindító folyóanok szükségessé tét-
ték, a mikor rendelkezést a tárgyotok egyébb
dolgozat is igyekezett egy fiú alatt elvégzési, való,
mint felszámításja azon nagyobb kiadásait is, me-
lyek működéseknek természetéből önként folynak.

4.) A bevételek, kisebb összegek, a folyóanok
kiadások uttal igyekezetek pénzkiadásokhoz tar-
tásuk, ellenben a nagyobb összegek határozat-
talannal pénzintézeteknél helyesbítették el is annak
koronkénti kivétel csak akkor esakörültek, a mi-
dőt a tárgyotoknál fixetési voltak, mint az
a 7. 34 és 35. alatti bevételi utórisátok és a mi-
nődiás kiadásai tételének előtérve is igazol-
ják. Ezen időközön kommutatukból a tárgyotok-
nak a 10. 53 és 54 bevételi tételnek mint 368 ft

8.) A hargyatiki epuletok hira ellen hirtositvank. -

9.) A harsalunasi vegyilekistalunisis szabaly me-
mint betonygaltatott is a kisapinaken 42053 ft 3/8 kor
terio. illetoleg a hargyatiki vesese a kintatokossy-
yat havis vegyileköl es osmegben megpillasztott kiadta-
lunisis hikke kintalunisyarasa mias folyomottan
is van. Ellenben sajnalattok kell jelentenem, hogy
a kumbajai vegyli kintalunisis koveing a Stuyg
Pensiiygi Ministerium által elutasitvank, ment az
örökhozyi életiben a kintalunisis koveing által
megvartott 1882-1886 eveteben jövadek volde ala be-
vallva is megvartatvua nem volt, ezen munkas-
kist behat meg az örökhozyi köveste el. -

10.) A hargyatiki villanyköböl hivingsi kargyak-
na vesere a f. i. 6271 moimn vegyiseben furholt
meghargyasitva kepest, a mias nagyon külin élet-
jesestei tettem. -

11.) A hargyatiki lobos jösvingok elovalisai-
höl befulyt 62642 fut 20 kor, a Tekintetes kir. Töveing-
mek, illetve a Tekintetes kir. itelö Tibba határo-
zaton istelneben 29491/890 moimn alatt hivisi letet-
ke helyestetett. -

12.) A jelen moimndias evolvinyeül mutat-
kavio 1/188 fut 5/8 kor kisata jövedelemböl 15,000 futat
a 9349 n. vegyis nemleltaniches kepest a 30647/890
n. bevadvisny meimn hivisi letetke helyestem 2368
fut 5/8 kor pebliv a folyö kivaldisakna vismatatvua,
mint pinstalunisyarasynt a jövi moimndias omba
bevitelkent is fogom minni. -

Vegyil kisteleket jelentem, hogy az övegyi
jog katanra alatt az övegyi által itelotok lovata

kivételével természetben meglevő magyarországi há-
gyok, valamint az esztendőnk is, miként az elő
meggyőzésben, br. Rudics József, jelenleg gróf
Teleki József novó birtokában részesített meg-
vannak - tekintve azonban, hogy ezekben egy néme-
mint a könyvtár is részlegesen le vannak fosztva,
továbbá, hogy ezekben önése, - mintsem magammal
nem tudhatom - tetemes költséggel járna, mert az
esztendőnk csak valamely intézkedéssel helyesket-
nem el, azonban sokaságunknál fogva erre vala-
mely intézkedés csak nagy kioldással vállalkozhat,
melynek azokat mindenképpen, a nevesett Úrnő
felelőssége, annak birtokában hangyom. - kérem
azonban a tekintetes kir. Törvényszék, hogy ezen
eljárásomat az érdekeket meghallgatás mellett jó-
vábulgyon, esetleg pedig utasítsa mellesleg,
hogy mitévő legyen, mintsem kellő bizalmas nek-
vénység nélkül a felelősséget el nem vállalkozom,
ezekben beszerzésre pedig utasítás nélkül magam-
mat jogszolgáltatásommal kevésbé értem, mert a
nevesett Gróf elégségszerű garanciával bír azaz,
hogy felelősége esetleg vállalható is legyen -

Legjobb meggyőződésem szerint a módosítás is
nyg, mint a kezes kitételező postassal is letti-
ismeretességét kívánom:

Utalással kérem a tekintetes kir. Törvényszék,
hogy az a módosítás eljövös előbevitelével mel-
lett jóvábulgyon is részlegesen a felmentve megvannak
mellékelés. -

Teljes bizalommal vagyok
a tekintetes kir. Törvényszéknek

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

aláíratos magyarázó:
Horvitzky Nándor

hanem a kenger felborítási magasságot is függ, mivel azonban az idezett kísérlettel,
ben említés nem történt, ezért kérem, hogy Ujellnád kengerpartjain, s
Venezuelában mily kiterjedésben fordul elő a napkorcs. -

4^{ta} A pálya kérdés második részre: Mi arról az oka, hogy a forró övök
alatt a nappalok körülbelül csak 12 órányi hosszúak, nálunk pedig 18 és több óráig
tartanak; a növény élet amott sokkalta bujabb mint nálunk, holott egyenlő a meleg-
ség? - magától megdől azon körülmények fogva, hogy indokolt volna a valószínűség
csak a legmelegebb maximumat látottuk nem elvált tartani, hogy kétségen kivül
lény, hogy a közei legmelegebbet bírja a növény életre döntő befolyással.

Hogy azonban a tropikus, s subtropikus és közei legmelegebbete sokkal ma-
gasabb, mint a mi övünké, erre nézve elég bizonyítékot találhat indokolt volna
Peters Heliconjairól 1007 lapján. -

Budán 1868 december 5^{en}

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Dr. Schenk György
bizottmányilag.

13² - értekelet
Dec 24. 1868

3² part.

hasonló és hosszú felismerés megismerés és függ, amit azonban az eddigi ismételt
hazánkban nem lehetett, az új felismerés, amit azelőtt, hogy a feltaláló megismerés, a
közvetlenül magy. a tudományban fordult és a megismerés
A magyar tudom. Akadémia matematikai
és természettudományi
(Tehertetés államból birtokosjából?)
Műhely - értekeletének.
Hogy azonban a központi, szociális és központi felismerés, amit az
javallt, amit a mi országunk, az új felismerés, amit az
Példes felismerés 1867 táján
Budapest 1868 december 5.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Dr. János János
Könyvtárigazgató

Pekintetes 4. Akademia!

Balla

Briot azt mondta a párisi akadémiai gyűlésen, hogy ő az olyan tudományért mint a meteorologia, mely görzálkasogatásolon hi, vül semmi érdemnyit sem képes felmutatni, nem ad semmit. - E' meletnyos agemze, kányást csak jóval akarták edd' meg, cráfolni a' lebegel. - A' mi épen nem con, da, mert a' mely tudomány tizpa elmie, kettel nem bír, v' okohul okozatolat bi, tortorik előállítani, abban örökös jölet, seget olor a' kavat. - V' ily jöletig az, mely a' villányveljessej plus - minusánál za, zadok alatt sem tud tovitt lépni - v' valamint ezen t. Akademia, ily a' vilá, minden többi t. Akademiái, v' formájet tud. Parsesagai is - azt vélvén, hogy min, csenal elegendő adatok, csak arra jorit, hoztak é' joritkozna, hogy adatokat gújt, senek. -

Alely ebbeli tehetetlenség, ha a' vilá, többi t. Akademiáinak nem derogamen, bizonyára a' Magyarok sem az, sem pe, dij ily neverek meteorologiai szakfex, fiainak, kik más tudományokban lehet, nek arere jélesek, hogy a' jorosan vett, kéltanban semmivel sem tudnak töltke, mint Halley v' Bradley óta, az oriao, jellemehek kireztelt Humboldtig, v' a' langezűnehek bérmált Maunig, a' Leb, tan minden corypheusai, kik aronban Időtanomban elsővöl az utolsog, tervlygéseikkel, pusza föltervéseikkel v' a, mitgatásailkal együtt, máx min a' tu, domány kürdvén felhűznek. - V' ha, mind ezt a' természet műkövéseiböl vont követkertetisellek v' tényellek nem volnák képes igarolni, nagyon el kellene pizülnom a' vilá, tud osai itelőzile elötk, hibröl meg vagoh görödre, hogy midön ily katarozott hangon beszél, jivestenedel figelembe venni, hogy én korintseu észbeli fensöbbséggel, ha,

1250

1868

nem
5

nem 22. évi éjeli nappali páratlan
fáradásaim tapasztalásával lepek a
szorongásban - mennyit a lebegek körül
még soha egy som áldozat életéből. -

És ha valaki még is sokalra hun-
gomat, felhízem, hogy ne járjál és jőj,
gálhasogatásoddal, hanem ténylegél tá,
majdon meg.

Való ugyan hogy a tudós világ ezt csak
akkor tehetendő, ha munkám látván, az
általam előállított Elmélet alapossága felkér-
ítéletet hozhat. - Itti hogy mielőtt tör-
ténkedik volt szerepem nem segélyt kért
a t. Akademiától, mit eddig soha sem
tettem, és nem is fogok tenni senkivel -
csak bejelenteni, hogy a munkámhoz híván-
tató rajzok és sok ábrák hiáltatására
lenne még mintegy 500. f. költségre szükség,
gem teljes biztosíték kimutatása mellett.
Ittira a t. Akademia erre megrögzött ha,
tározni, hogy előbb az ig. nevezett szék,
fejfelekkel hívánja megbízatásmi - fel-
mutatván egyfajta módon hogy az ez évi rendellen-
zés alatt volt összeget máx kimutatott
helye levén, minis mivel rendelkezhetne
ez érve.

Ebből nyilván látható, hogy elénk
csélom nem érhető - és a további lépést
majam vágtam el. majam előtt.

Ily helyzetben midőn a Földet körül
utazandó bécsi Central Institut, meteorolo-
giai tagjai számára Magyarországtól se-
gélyt kívánt, és azt láttam, hogy emetény
által, a már Institut, a Magyar Akade-
mia felett fensőbbjeget is akart gyakorolni,
annak kimutatására, mi szerep a Central
Institut a Lebrant előtt meg a Magyar
Akademiától kénytelen megtanulni -
a "Hon" ban néhány meteorologiai kérdé-
sitettem eleibe, hogy aróhat fejtsse meg; és
lönben, ha erre nem lenne képro, mondjon
le minden fenkejárásról - mert a bizodalni
Central Institut s allangjához épen nincs e'
tudomány korra várva. -

Ittivel

Alivel aronban a világ többi meteo-
rologjai is, oly elbizátoztásban & lejjelgésben
lévengenek, hogy a ki kijölkös az óriás zelle-
mű Humboldt & moleculár Kosmosából,
vagy a lángzó Mawry Apocalypsiséből
valamieset olvasgatott, és hozzá egy légsúly-
& kérméret mint üdvösségre vezető Olvasói
vátárlott - aronnal fel van írva a meteo-
rologia varlanszús ritérévé. - batorlodom
indítványomni a P. Akademiánál, melyre,
tatsik a jövi évre kitűzendő pályatér,
désik köze tétetni e következőt is - utat
nyitván a pályára a Rülföld meteo-
rologjainak is.

„Nyilvánosság levén a meteorologiai
jegyzetéből, hogy a forró övek alatt csak
annyi fokra emelkedik a melegség a hő,
mérőben, mint Európa közepén, & különö-
sen Magyarországon igen sok jár az és
meleg nyarakon sőt még szeptember is -
fejtessek meg, mi oka lehet annak, hogy
a forró övek légköze még is kiállha,
tartalannak & vegélyesnek tapasztalhatók
nem csak az idegenekre, de olykor a ben-
gülvöltekre nézve is - & míg nálunk
a napfényes hatása ritkán okoz has-
sálat, a forró övek égáján, kivált
Kelet & Nyugat-Indiánban, a napfény,
rásnak igen sok élet esik áldozatul. -
& fejtessek meg egyésmint mi annak is
okai, hogy a forró övek alatt a nappa,
leh körül belől csak 12. órányi közök,
nálunk pedig, & körülöttünk 18. & több
óraig tartanak: a növény élet amott
sokszor a bujább mint nálunk, ho-
lott egyelő a melegség? „

E végre van jelesenem J. alatt ide
mellékelni Seltzer Keziseiből a forró
övi. - kitéles észleleteiből pedig e honni
legnagyobb hőmérséklet jezeit. - Sőt meg
jegyezve, hogy ennek megfigyése csupán
csak a lében tizta elmélete által leha-
tó, - és egyésmint ennek alaposját bí-
Zonyítja. -

Ha tehát eme lényeges kérdés
megfejtése előttől ignota quantitas és
qualitas lenne, önmagol fogjál bebizonyí-
tani, hogy általában és öbeniöl a Lebhar
cspan csak nerven tengődik, de valósig
gal tényleg nem él.

Dátortodván felomlitem, hogy a
pályakérdés megfejtését, ha inditványom
• fogadtatib, nekem is legyzenesem an,
nak idejeu bemutatni, de a pályajuték,
lontól előre is lemondok - nem, mint
ha art tölem a szűs világ megtagad,
hatná - hanem mint inditványos.

Titüni naxrebusüléssel murev vna

mélyen tisztelő l. tagja

Bralla Pratóly

Rekt. Pöschkezt, ján 1888. szept 24.

Segrele

A legnagyobb hőmérséklettel.

A Forró övel alatt, Uj Holland északi részén — Romolban — 57. Celsius.
 árnyékban. — 40.-45. C.
 Délkeleti Peres idég — 54. C.
 Venezuelában — árnyékban — 52. Celsius, olykor 60.
 Ombornál néhány lábnyira,
 gózágon. — 54. Celsiusban.

Ezen észleletet, mint forró övi legnagyobb hőmérsékletet Schellerből idétem ide át.

A mérsékelt övi legkisebb különösen Magyarországon

Ritka Segreleim szerint

1868. Jul. 24-én, árnyékban 32. napon 44. Ream. 55. Celsius
 és Aug. 16-án 31. s. 42. R. — 54. n.
 A 28. Ream. folyó nálunk legkisebb nyári
 mely van — erőfölél a 44. — 45. Ream. folyó hőmérséklet
 E mostani Szeptemberben, mely az igen mérsékelt
 mértékű melegigetek köze számítandó, a legmérsékelt
 a 20-26. Ream. folyó állott. —

1860. Sept. 4-én reggel 10 óra 30' loc 25° Ream napon
 11. " 11' loc 27. " "
 11. " 30' loc 30. " "
 12. " 15' loc 31. " "
 12. " 30' — 38. — 40. romolban
 1. este — 52 " napon
 2. 45' per. 42 " "
 3. órák — 42 " "
 5. 15' — 27. " árnyékban
 6. órák — 23. " árnyékban
 8. este — 21 " "

1861. Aug. 1-én napj. — 3. órák este 56. R. = Celsius 70°
 2. nap. — — — 55. "
 3. nap. — — — 50. "
 16. napján — — — 57. R. — Celsius 71.

1861. Sept. 3-én reg. 10. órák 27. árny. 37. ream. napon
 4. órák este 27. árny 42° napon.
 9. este 22.5° árny. ream.

Észrevétel

Ha valaki a forró övi legmérsékelt magyarok földjére találta, az nem tégy semmit, mert hi-
 sen, ezen Segreleim szerint nálunk 71. Celsius fokkal nagyobb a hőmérséklet, mint a forró övben
 tehát lehet pótlás lép felvenni.

Az árnyékban és napon egy időben tett észleletek egymai közti különbségei bizonyos arány.

Ez elvben öreghasonlításból nyúlva, hogy nálunk csak olyan a hőmérséklet
 mint a forró övben alatt. Kivétel ha felteszük, hogy nálunk Szeptemberi a Segrele
 is vagnak, s így hőmérséklet majd minden esetben fordítva a különbsége napokon.

A nagy városokban tett észleletek a képtelenségben használatal venni teljes képtelenség.
 azok csak helybeliek, s nem a szabad természetek. Ezekben utóbbi barlangok
 vagnak, s a nagy kőzet tetőjén történik meg a napsugárzás — de ezeket

tele
 ↘

tele van a' nag' városoknak itérijei s egy' környete, mindenféle állati
 s anyagi ligőjölgesekkel, és is szabad van tiszta levegő arokban találni
 soka sem lehet; holott a' sebjeinek nem art kell tudni, hány fok a' leg'
 mérsék Paris - Bécs - Pest városokban, vag' a' Budai Várban s a' városok
 magaslaton, hol a' városból feltolongo' füst s a' Dunagöz özevegyülnek
 hanem mi' a' szabad természetben a' legmérséklet s innen van hoz az in
 széletem, a' Pestvárosi szelvényekből többnyire 2. 3. 4. 5 fokkal is különböz
 nek, s én ezt E. Thermometer működéssel igazolom.

S' mind ezt, kivül a' városokban lakó' lebegőknek kellene
 legjobban tudniok - de őt igze sem vezik működéssel s Gyryphusszját.
 minthogy egészen eg' väll ütése lehet a' meteorologia' részén.



[Faint, mostly illegible handwritten notes and numbers, possibly a table or list of data.]

[Faint, mostly illegible handwritten text at the bottom of the page, possibly a continuation of notes or a separate section.]

tele van a nagy kromford...
a nagyagi...
sok van...
menny...
magyash...
hanon...
élel...
m...
m...

...
...
...
...
...

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A' Magyar Királyi Felkentés
t. Akadémiahoz

"Balla király levele" tej inditánya, mely
szereit a görö évi pályá kérdésel körös
pályázatra kitűzés véget az meteorolo,
giai kérdése mutat be.

1250
/ 1868